

Parabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 19. decembra 2013 ☼ Leto XXIII, št. 51-52

Blüzi je Gospod

»Adventna molitev mi je na tolažbo: 'Blüzi je Gospod!'« Tak je v pismi za božič 1981. leta nadruknivo sinički plebanoš Janoš Kühar sousedi, markovskomi župniki Ludviki Vargi.

Blüzi je Gospod, so si gučali pasteri v Betlehemi, gda so angeli spejvali: Slava Bogi na višini in na zemli mir lidem. Zato so šli v štalicu, pokleknili pred Dete pa ga molili kak Boga.

Blüzi je Gospod, so spoznali trije krali. Zato so šli na dolgo pout, iskali novorojenoga Krala pa njemi darüvali zlato, kadilo in miro.

Blüzi je Gospod, so čutili apoštoli, zato so šli po sveti pa lidem gučali od Jezüša. Blüzi je Gospod, so vörvali krščeniki prve Cerkve, mantrniki, šteri so rajši mrli, kak bi zatajili Jezüša. Blüzi je Gospod, so čutili naši predniki vse od svetoga Cirila in Metoda naprej, zato so spejvali svete božične pesmi, sredi noči na božič šli k sveti meši, molili, želeli eden drügomi blažene božične svetke.

Blüzi je Gospod, je čüto plebanoš Janoš Kühar, zato je leko duga leta slüžo Bogi pa lidem. V slovenski jezik je prestavo nej samo

Božo Reč, molitve, pesmi, liki mešne molitve tü. Tak molimo v Meši z lüdstvom za božič v prvi evharistični molitvi: »V občestvi s celov Cerkvijov obslüžavamo sveti den, kda je blažena Marija rodila sveti Odrešenika.« Plebanoš Kühar so obslüžavali sveti den s svetov mešov, z molitvijo. Pokleknili so pred Jezüša pa ga molili. S tem kažejo, kakši naj bo naš božič.

Blüzi je Gospod meni in tebi. Blüzi v jaslicaj. Blüzi na oltari. Blüzi v tabernakli. Blüzi v svetom Rešnjom Teli, v sveti hoštiji.

Pa jaz? Sem blüzi Gospodi? Vörvlem v njega? Ga poslüšam? Ga molim? Božič je prilika, »ka bi se po njem zdignoli v lübezen do nevidnih stvari,« kak molimo v božičnom hvalospevi. Najprva moramo poklekniti pred Dete Jezüša v jaslicaj, ga moliti kak pastiri, kak trije krali. Te se bomo leko zdignili v lübezen do nevidnih stvari, do Boga, do Jezüša, do Marije.

Z rečmi Janoša Küharja vam voščim: »Milosti polne božične svetke in blagoslovljeno novo leto želem!«

Lojze Kozar ml.

JASLICE V UMETNOSTI

Smo v adventnem času, vse bliže božiču, ki ga vsako leto pričakujemo z veličastnimi občutki v srcih. To je čas pričakovanja, veselja in upanja. V adventu narava obmiruje, sonce komajda predre oblake,

človekova narava pa teži za barvami in svetlobo. V ta nekoč temni in hladni čas je krščanstvo prineslo toploto, luč ter najrazličnejša videnja novega življenja. Je tudi poseben čas v letu za vse umetnike, ki ustvarjajo na témo božiča. Vsaka umetnina, ki

nam je podarjena in si jo smemo ogledati, je za umetnike pričakovanje in upanje, da se nas bo dotaknila. Ob tem pa ima gotovo vso prednost in čast izdelava jaslíc.

Če pogledamo v zgodovino nastanka tega motiva, je dobro vedeti, da je s čaščenjem jasli prišla rimska cesarica Helena, mati cesarja Konstantina, ki je znan predvsem po tem, da je leta 313 priznal krščanstvo za uradno vero. S tem se je hkrati zaključilo preganjanje kristjanov. Helena, ki je sprejela Kristusov nauk, je namreč v Jezusovem rojstnem kraju Betlehemu našla del jasli, v katerih je Marija rodila sina. Ta ostanek jasli je bil kasneje prenesen v Rim, relikvija pa je še danes na ogled v baziliki Santa Maria Maggiore.

O čaščenju jasli sicer pričajo številni zgodovinski zapisi. Ljudje naj bi se namreč s posebnim obredjem med svetimi mašami vedno spominjali Odrešenikovega rojstva. Točno kdaj naj bi verniki začeli postavljati jaslice, pa ni povsem znano. Vemo le, da je Frančišek Asiški, ustanovitelj reda frančiškanov, prve jasli postavil leta 1223, v gozdni votlini pri Grecciu v Italiji. Vanje je pripeljal oslička in vola ter tam daroval polnočnico.

Jaslice, kakršne poznamo danes, so se prvič pojavile leta 1252 v Nemčiji. To so bile *oltarne*

ne jaslice, ki so jih, kot že samo ime pove, postavljali na oltarjih. Figure so bile narejene večinoma iz lesa. Kasneje so se iz teh jasli razvile *omarne jaslice*, ki so jih izdelovale večinoma

Lončene jaslice v narodnih nošah

redovnice. Nekatere figurice so bile izdelane tudi iz voska ter oblečene v dragocena oblačila. Nadalje so se pojavile še t. i. *proste jaslice*. Zanje je bilo značilno predvsem to, da niso bile več omejene na neko določeno površino, saj so se že razprostirale po večjih površinah.

V naše kraje so prišle jaslice v 17. stoletju, vendar so bile sprva zgolj v cerkvah, od 19. stoletja dalje pa so se razširile tudi po slovenskih domačijah. Figurice so ljudje izdelovali sami, bile so iz lesa, glin, kamna, slame in slanega testa. Nekaj časa so bile tudi prepovedane – habsburški cesar Jožef II. je bil leta 1782 mnenja, da so bile potrebne le takrat, ko je bilo ljudstvo neuko, potem pa so postale zgolj igrača za otroke. Odločbo so 22 let kasneje preklicali. Prve uradno znane jaslice na Slovenskem pa so nastale leta 1641, po naročilu ljubljanskega škofa Tomaža Hrena. Postavili so jih v Gornjem Gradu, vendar so bile za javnost prav tako zaprte. Tri leta kasneje pa so v cerkvi svetega Jakoba v Ljubljani jezuiti postavili javne jaslice, za katere so denar prispevali verniki.

Tridimenzionalna postavitev jaslic, ki predstavlja Jezusovo rojstvo, uprizarja še Marijo in Jožefa, poleg njih pa so še pastirji z ovci, angeli, sveti trije kralji (Miha, Gašper, Boltežar), ki sledijo t. i. zvezdi repatici

– Jezusa pa so našli šele čez dve leti. Potem so tukaj še kamele, vol (ki predstavlja izraelsko ljudstvo, potrpljenje in Staro zavezo) in osel, ki ponazarja druga ljudstva ter ponižnost. Dejstvo pa je, da v bibliji vseh teh karakterjev nikoli ne najdemo skupaj – niti evangelista Matej niti Luka jih vseh ne omenjata hkrati. Vendar pa jaslice niso vedno mišljene kot natančna predstavitev dogajanja, zato lahko v nekaterih najdemo celo Noeta in njegove živali, Adama in Evo, bele golobice na strehi hlevčka itd ...

Kot že omenjeno, so jaslice ljudje najprej postavljali samo v cerkvah. Kasneje so jih začeli postavljati tudi po svojih domovih. Najprej so si to lahko privoščili le premožnejši, kasneje pa so se jaslice znašle kar na domu vsake družine. Na jasli, ki so jih in jih še vedno postavljamo po slovenskih domovih, so najbolj vplivale t. i. *alpske jaslice*, katerih vpliv je k nam prišel s Tirolske, ki še danes velja za klasično jaslíčarsko deželo. Za te jaslice je značilno, da so

Ivana Čibej, Jaslice iz idrijske čipke

figurice večinoma narejene iz lesa, pobarvane ter postavljene v alpski svet. Tako hlevčku, kjer je sveta družina, delajo družbo ljudje iz alpskega sveta. Prav takšne jaslice je za svoje duhovnike naročal tudi škof Anton Martin Slomšek.

Naslednji tip jaslic, ki jih najdemo v nekaterih slovenskih domovih, so *kotne jaslice*. Nekateri ljudje imajo še danes v svojih domovih »bogkov kot«, pod katerega na trikotno poličko postavljajo jasli. Iz mahu, ki

ga naberejo, še preden zapade sneg, naredijo hribček, po katerem razporedijo svetopisemske osebe, hlevček, obris Betlehema ter lebdečega angela nad jaslicami, ki oznanja veselo novico.

Poleg alpskih in kotnih jaslic pa je v slovenski zgodovini jaslíčarstva moč videti tudi druge

Umetniške jaslice iz glin

tipe jaslic – vse od oltarnih, omaričnih in prostih jaslic, pa do mehaničnih, kulisnih in italijanskih jaslic. Da jaslíčarstvo pri nas še živi, priča tudi muzej jaslic, ki se nahaja na Brezjah

in ga urejajo frančiškani skupaj s člani Društva ljubiteljev slovenskih jaslic. V prazničnih dneh nas tukaj pričakujejo tudi s posebnimi vodenimi ogledi. Iz leta v leto pa je po nekaterih krajih vse bolj priljubljena priprava *živih jaslic*. Tako v Postojnski jami vsako leto pripravljajo že tradicionalne žive jaslice, ki so prava turistična atrakcija. Podobna zanimivost so gotovo tudi *ledene jaslice*, ki jih kar cel mesec pred božičem pripravljajo umetniki v

Mojstrani.

Ker pa ne smemo pozabiti tudi na tisto »ta pravo umetnost«, bi vsekakor želela omeniti tudi slovenski mojstrici na področju izdelovanja jaslic; to sta sestri sv. Frančiška Kristusa Kralja in hkrati rodni sestri Pavla in Darinka Bajec. Sestri sta preteklo leto imeli od oktobra do decem-

bra v Radovljici razstavo svojih umetniških del. Med njimi so bili prav tako izdelki jaslic. Mnogi razstavljalci jih izdelujejo predvsem ljubiteljsko, sestri Bajec pa se s to dejavnostjo že od nekdaj ukvarjata profesionalno. Nekaterim izmed nas je poznan film, ki je bil leta 2009 predstavljen v uredništvu verskega programa TV Slovenija, z naslovom »Jaslice sester Bajec«. Scenaristka 50-minutnega filma je bila s. Romana Kocjančič, ki že vrsto let ustvarja v uredništvu verskih programov na Televiziji Slovenija. V filmu gre za kratek umetniški portret sester Bajec, na podlagi predloga ljudi, ki živijo z njima v župniji Kamnje, v vasi Skrilje. Pravijo namreč, da so že sam dom sester Bajec prave jaslice, skupaj z vsemi oddaljenimi pastirji – vaščani, ki jim je kot zvezda pokazala pot v ta topli hlevček, kjer je vsakdo sprejet; in ko odhaja, odnaša s seboj luč upanja za svoje življenje. Njun dom je prav tako namenjen otrokom in družinam, kjer se učijo igranja na inštrumente in modeliranja. Sestri sta namreč z otroki naredili že veliko jaslic, predvsem ob božičnem času.

Mojca Polona Vaupotič

Zimski svetki v Sombotelu

»Z nebe je prišlo doli k vam angeu, pastirje...« - se je čulo iz ize slovenskoga dru-

na dveraj pa je nutstaupo dober redeči pūšpek z du-gov bejlav kecov, palcov pa

je eške bole razveselilo, ka je v sombotelskoj štalci najšo dosta-dosta mali kondravi birk.

Miklauš je nej s praznimi rokami prišo. Depa prva, kak bi lejpe dare prejkdau, je tapravo edno pripovejst o drauvni lidaj v ednom daleč-njom rosagi, šteri so zavolo ednoga čemerastoga starca skoro nika nej dobili od Miklauša. Mlajši od drauvni

s svojoga žakla vsikšoma edno malo začko dau, puno slatki dobraut. Eške ništerni vōzraščeni so od Miklauša dar dobili. Za saloncuker so edni prgiške, drugi klabūk držali.

plečaj vdaro. Zmejs je gučo stare-stare slovenske rejči: »Zdravi bojte, zdravi bojte, friški, friški bojte v etom nauvom leti!«

Mali friškar je vse navzauče pofriško. Tak de gvūšno, ka

Z nebe je prišo slovenski angeu k pastercom

štva v Sombotelu. Če rejsan so čakali svetoga Miklauša, so mlajši pa njini stariške, stari stariške vkūper spejali staro madžarsko božično pesem, za štero je gnauk nekak slovenske reči napiso.

Za en malo se je rejsan že od daleč čulo cinganje. Mlajši so se malo vkraj meknili,

veukim žaklom. Ka je najšo, se ma je sploj povidlo. Sombotelski mlajši so se naravnali za žive jaslice, za pravi mali betlehem. Miklauš je kaulipogledno: *Bianka Čer* je bila Devica Marija z detom, *Krisztián Fördős* sveti Jožef, dva pastera pa *Adrián* in *Beatrix Fördős*. Starca pa

lidi so na konci donk do darov prišli, pa eške čemerastomi starčeki se je prišikalo malo bole veselo preživeti zimske svetke.

Mlajši v Sombotelu so slovenskomi Miklauši dosta lejpi pesmi gučali pa spejali. Vsi so bili cejlo leto flajnsni pa vrlji, zatok je redeči pūšpek

Pūšpeka Miklauša so žmetno čakale male sombotelske birke

Dobroga padaša mlajšov je eške dosta dela čakalo. Malo se je žaurdjo, ka ga dostakrat hrbet boli. Nej je trbōlo drugo ednoma pojbiči, *Rudika Čer* je včasik zisko svoj krpač pa ž njim Miklauša malo po

do sombotelski Slovenci sploj zdravi v leti 2014. Pa eške staroga Miklauša več venak nede hrbet bolo, tak leko za eno leto pá dosta darov prinesē vrlim mlajšam.

-dm-

V Sombotelu ocenili delo slovenske samouprave

Gda Miklauš gorpoiške slovenske mlajše v Sombotelu, te majo šegau člani domanje Slovenske narodnostne samouprave držati srečanje z lūstvom (közmeghallgatás). Na tom prejkpoglednejo, ka so v preminaučom leti delali pa kakše plane majo za dale. Vōopitajo lūstvo, ka uni želejo pa kak bi kaj ovak steli.

Navzauče je pozdravila predsednica samouprave *Marija Kozar* pa povōdala, ka svētniki organizirajo programe vkūper z društvom, glavni cju pa ostaja ohranjanje maternoga gezika pa identitete. Pevska skupina »Sombotel-ske spominčice« je mejla v leti 2013 dosta prob pa 7 nastopov. Samouprava je ob 10. jubileji skupine vōdala njini drugi CD z 20 starimi porabskimi slovenskimi pesmimi. Ob 15. oblejtnici samouprave

pa društva je vōprišo prospekt s farbastimi kejpami o preminauči lejtaj, toga do nutpokazali marca vkūper

V Sombotelu so prejkpoglednili letošnjo delo samouprave

s kračišim filmom o tej 15 lejtaj. (V etom cajti so sombotelskim Slovencom največ pomagale Mestna občina Sombotel, Zveza Slovencev na Madžarskem pa Držav-

na slovenska samouprava /slejdnja največ pri zidanji cimprane ize v Škanzeni/. Najbole pri organizaciji pra-

ušk pa je pomagao Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu iz Ljubljane. Predstavniki organizacij se vsejm lepau zavalijo.)

Leto 2013 se je začnilo s slo-

venskim fašenskim balom, na cvetno nedelo pa so člani društva potūvali po potaj Avgusta Pavla v Monošter. Spominčice so vkūper spejvale z mladimi, šteri majo betežne mozgé, sombotelski Slovenci pa so gorprijali Dolenjesinčare. Na »den mater-ne rejči« v majuši so vnūki vkūper slovenske pesmi gučali s svojimi starimi starišami, ništerni so kisnej gorpoiskali »Slovenski den« pri gospaudi *Ferenci Merklini* v Vasszécseyeni. Madžari z Murske Sobote so spejali v Škanzeni, Duo Mukič je igro šaularom v Sakalauvci. 8. junija so se Sombotelčarge povrnali v rojstno krajino, gor so poiskali vse porabske vesnice. Konec mejseca so bole daleč potūvali, na prauški so bili v slovenski bregaj Brkini. Konec avgusta so gorpoiskali svoje padaše

na prekmurskoj Cankovi, september pa so pričakali že v Monoštri na Porabskom dnevi. Domanji Slovenci so bili glavni organizatorge 10. Narodnostnega dneva v Škanzeni, novembra pa so nutpokazali CD Sombotel-ski spominčic.

Za dale je predsednica samouprave povōdala, ka de se leto 2014 začnilo s fašenskim balom, na šterom de igro *Drago Jošar*. Gvūšno pa do se Slovenci iz Sombotela 1. marciūša napautili na Gore-nji Sinik, ka aj bi poglednili borovo gostūvanje.

Člani sombotelskoga društva so povōdali, ka so zadovolni z delovanjom domanji slovenski organizacij. Samouprava pa društvo ta se dale trūdili, ka aj bi se v največšom varaši Železne županije eške dugo čūla slovenska rejč.

-dm-

Grubera grob

V Avstriji pauleg Salzburga v varaši Hallein smo pred ednov izov najšli v leti eden grob. Na križi je napisano, ka tü počiva Franz X. Gruber. Tau ime pozna cejli svejt, ka je un napiso melodijo božične pesmi Sveta nauč, štere reči so dojobrnili na več kak 300 gezikov na svejti. Slovensko in madžarsko je tö malo ovak dojobrnjeno, kak se je cü melodiji šikalo:

Stille Nacht! Heilige Nacht!
Alles schläft; einsam wacht
Nur das traute hochheilige Paar.
Holder Knabe im lockigen
Haar,
Schlaf in himmlischer Ruh!

Sveta noč, blažena noč,
vse že spi, je polnoč.
Le devica z Jožefom tam
v hlevcu varje detece nam.
Spavaj dete sladkó,
spavaj dete sladkó.

Csendes éj, drága szent éj,
mindenek álma mély.
Nincs fönn más, csak a drága
szent pár.
Várja, gyermeke alszik-e már.
Küldj le rá álmat, nagy ég!
Küldj le rá álmat, nagy ég!

Na grobi Grubera so lejpe rauže, vidi se, ka ga vredi majo, poštujete. Na izi, pred šterov stogi, so table pa njegvi kejp. Nad dverami je njegva glava iz kamla, pod njauv pa piše, ka tü je živo in mrau Franz X. Gruber. Naraudo se je 1787-oga leta v Hochburgu, kak škonik in kantor je delo v več varašaj. Melodijo za pesem Sveta nauč je napiso 1818-oga leta, reči pa plebanoš Joseph Mohr. Pesem sta vküper tazospeljala 24. decembra v cerkvi v Oberndorfi. Plebanoš je igro cü na gitaro, ka orgole so se ranč pobantivale. Gruber je v Halleini živo od 1833-oga leta in tü je

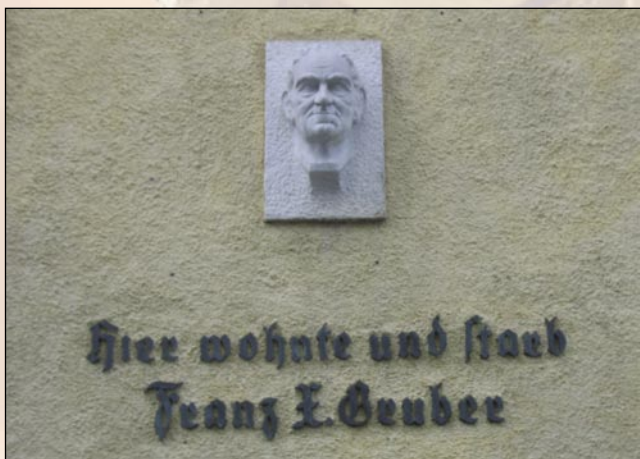
Grubera iža in grob paulek cerkve v Halleini

Grubera grob

Grubera križ

Napis nad dverami »Tü je živo in mrau Franz X. Gruber«

mrau leta 1863, 76 lejt star. Pokopali so ga na varaškom cintori, sledik so pa njegvi pepeu prejkripelali pred ižo, gde zdaj počiva. Dosta lüdi odi sé, največ pa na sveti post, 24. decembra, gda tü tazospeljajo pesem Sveta nauč. Tomi pravijo nemški »singen in Grubergrab« (spejvanje pri grobi Grubera).

Slike in tekst:
Marija Kozar

15 let folkorne skupine Bogojina

Obletnico delovanja domače folklorne skupine so obeležili s kulturnim programom v soboto zvečer, 7. decembra, v kulturnem domu v Bogojini. Prireditev, ki so se je udeležili obiskovalci iz cele vasi in okolice, se je začela s predvajanjem posnetka z enega od prvih nastopov folklorne skupine Bogojina, nato je jubilate pozdravila predsednica Kulturno-umetniškega društva Bogojina, Stanka Sukič. Svoje čestitke je izrazil tudi župan občine Moravske Toplice, Anton Glavač.

Na začetku kulturnega programa so občinstvo pozdravili Prekmurski rogisti. Za njimi je na oder stopila Folklorna skupina Sakalovci, ki je predstavila porabske plesse. Folklorna skupina namreč že od svojih začetkov sodeluje s to porabsko skupino, zato jo je na svojo obletnico

Razglednica, ki je izšla ob obletnici

tudi povabila. Prav tako tudi Varaždinski folklorni ansambel, pri katerem so imeli bogojinski folkloristi enega od prvih nastopov pred 15. leti. V Bogojini so se pred leti učili in plesali tudi porabske plesse in so jih kar zasrbele pete ob nastopu sakalovske skupine, so mi povedali nekateri člani.

Ob koncu programa so oder zasedli najprej Mladi folkloristi KUD Bogojina, nato pa jubilanti, FS Bogojina. Slavnostni govor je imel vodja skupine Matjaž Cerovšek. »Spominov in anekdot se je v petnajstih letih mnogo nabralo. Tudi obrazov v folklorni skupini se je zamenjalo kar nekaj, odrov, nastopov in gostiteljev je bilo ravno tako dosti, spoznali smo mnoge prijatelje. Vendar se mi zdi najpomembnejše, da smo postali velika družina. Folkloristi smo se naučili večino ravenskih, goriških in porabskih plesov, vmes smo tudi kaj zaigrali in zapeli. Zadnji čas pa je med folkloristi izredno živahno, imamo 11 parov, mlade glasbenike in plesalce, letos smo že pripravili celovečerno predstavo Ge mi odiš lübi dragi in Folklorni večer v sklopu Vaškega dneva, naše umetnike boste lahko tudi videli čez nekaj trenutkov. Še prej pa mi dovolite, da se dotaknem načrtov za prihodnost. Pripravljali bomo nove koreografije, se udeleževali revij folklornih skupin, glavni cilj pa so novi folklorni kostumi« - je med drugim povedal vodja. V imenu Folklorne skupine Bogojina je predal tudi zahvale tistim osebam, s katerimi že dolgo sodelujejo. Iz Porabja sta zahvalo dobila Klara Fodor za vzpodbujanje sodelovanja s Porabskimi Slovenci in Laci Kovač za dolgoletno sodelovanje.

Ob koncu programa so sedanji in bivši člani Folklorne skupine Bogojina lahko prevzeli bronaste, srebrne in zlate Maroltove značke, ki jih je izročila sodelavka JSKD Območne izpostave Murska Sobota, Marta Horvat.

Folklorni skupini Bogojina tudi ob tej priliki čestitamo za 15 let delovanja in želimo, da bodo še dolgo sodelovali s porabskimi skupinami.

Nikoletta Vajda-Nagy

Ljubljana: Zasedanje Sveta za Slovence v zamejstvu

SKRB ZA MATERINŠČINO JE STALNA NALOGA VSEH

V zakonu o odnosih Republike Slovenije s Slovenci zunaj njenih meja, sprejetem v državnem zboru leta 2006, sta med novostmi mesto ministra brez listnice za Slovence v zamejstvu in po svetu in Svet za Slovence v zamejstvu in po svetu, kot posvetovalni telesi Vlade Republike Slovenije. Drugič v novi sestavi se je 6. decembra, na povabilo predsednice vlade mag. Alenke Bratušek, v Ljubljani sestel Svet za Slovence v zamejstvu. Poleg premierke, ki vodi Svet za Slovence v zamejstvu, so na pogovor prišli: ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu Tina Komel, zunanji minister Karel Erjavec, minister za šolstvo in šport dr. Jernej Pikalo, minister za kulturo dr. Uroš Grilc in državni sekretar dr. Boris Jesih. Predsedniki vseh zamejskih

Udeleženci zasedanja Sveta za Slovence v zamejstvu

krovnih narodnostnih organizacij in njihovi sodelavci, razen Narodnega sveta koro-

ških Slovencev iz Celovca, so predsednico vlade, ministre in državnega sekretarja seznanili z razmerami pri manjšinah v Avstriji, Italiji, na Madžarskem in Hrvaškem. Slovence

na Madžarskem sta zastopala predsednik Državne slovenske samouprave Martin Ropoš in predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök. V Sporočilu za javnost je tudi zapisano, da so postavili tudi pomembno vlogo mladih pri razvoju in obstoju manjšine. Potrdili so program Sveta Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu v novem mandatu, ko bodo posebno pozornost namenili ohranjanju slovenskega jezika. Sicer pa bodo v tem mandatu obravnavali tudi druga vprašanja, ki zadevajo manjšino in se nanašajo na področja šolstva in znanosti, kulture, gospodarstva, mladih ter učinkov in posledic finančne in gospodarske krize na slovensko avtohtono narodno skupnost v sosednjih državah.

E. Ružič

Narodnostna gala prireditev s podelitvijo priznanj Pro Cultura Minoritatum Hungariae v Budimpešti

8. decembra so v Budimpešti podelili priznanja za kulturno udejstvovanje narodnosti. Priznanja, ki se podeljujejo vsako leto ob Dnevu manjšin v okviru narodnostne gala prireditve, so dobili kulturni delavci in skupine. Nagrado je letos dobila tudi Folklorna skupina ZSM Sakalovci.

Kultura na Madžarskem ne bi bila popolna brez kulture manjšin tega območja. Zato je delo posameznikov in manjšinskih skupin nenadomestljivo, saj s tem prispevajo k celovitosti kulture na Madžarskem. Predhodna inštitucija Inštituta za nacionalno kulturo je spoznala pomembnost teh skupin in je prvič leta 2005 ob Dnevu manjšin pripravila dogodek t.i. Narodnostno gala prireditev. Glavni dogodek tega programa je podelitev priznanj »Pro Cultura Minoritatum Hungariae«, drugače rečeno »Za kulturo

narodnih manjšin na Madžarskem«. Kot priznanje se podelujeta diploma in pla-

narodnostne manjšine, ki delujejo odlično v krogu narodnostnih manjšin, in s tem

kalovci je dobila priznanje za 15-letno delovanje in kot vzor mladim pri ohranjanju na-

pred cenjeno publiko v glavnem mestu. Nastop je bil uspešen, po tem pa smo se družili z drugimi odlikovanci ob pogrnjeni mizi.

Rada bi se v imenu skupine zahvalila najprej *Jožefu Illésu* za večletno vodenje in organiziranje skupine in njegovo potrpežljivost, sekretarki Zveze Biserki Bajzek za skrb za skupino, kajti brez nje bi ostali brez spremstva v Budimpešti, *Borisu Velnerju* za glasbeno spremljavo in nazadnje *Dragici Kolarič* za strokovno vodenje skupine in koreografijo. Hvala tudi Zvezi Slovencev na Madžarskem za dolgoletno finančno podporo.

Kljub temu, da se število članov zmanjšuje, upam, da bo skupina še dolga leta delovala in ohranjala slovensko folklorno dediščino.

Lilla Fasching
članica skupine

Sakalaovska folklorna skupina po proslavi. Prva z desne mentorica Dragica Kolarič. S plaketo v roki vodja skupine Jožef Illés

keta v obliki »lista bilobe«, ki simbolizira povezanost. Priznanje se lahko podeli skupinam ali posameznikom

ohranjajo ter razvijajo kulturo narodnosti ter prispevajo k sožitju v Karpatskem bazenu. Folklorna skupina ZSM - Sa-

rodnostne dediščine. Z velikim navdušenjem smo čakali ta dan, ko lahko predstavimo porabske plese tudi

NAREJEN KORAK NAPREJ, A - ŠE - NE DO KONCA...

6. decembra, po zasedanju Sveta Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu, se je večina predstavnikov krovnih organizacij iz Avstrije, Italije, Hrvaške in Madžarske zbrala na sedežu Svetovnega slovenskega kongresa na delovnem pogovoru o nadaljnji usodi Slovenske manjšinske koordinacije - Slomaka. Iz razprav je mogoče povzeti stavek iz naslova: *Narejen je korak naprej, a ne do konca*, dokončni dogovor se bo v istih prostorih predvidoma zgodil 24. januarja 2014, koordinator do tedaj ostaja predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnšek, pri pripravi sestanka pa mu bo pomagal Jure Kufersin iz Trsta.

Na pogovor o tem, kako bo s Slomakom - prihodnje leto bo 10 let, ko je bil v Potrni uradno ustanovljen in v Ljubljani predstavljen slovenski politiki in medijem - so prišli predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnšek, ki je kot podpredsednik sestaneke sklical, predsednik Slovenske kulturno gospodarske zveze iz Trsta Rudi Pavšič, ki je doslej Slomak uradno vodil, predsednik Zveze slovenskih organizacij iz Celovca Marjan Šturm, predsednik Skupnosti koroških Slovencev in Slovenk Bernard Sadvnik, predsednica Kulturnega društva člen 7 za avstrijsko Štajersko Susanne Weitlaner in Branko Lenart, predsednik Kulturno prosvetnega društva Slovenski dom v Zagrebu Darko Šonc in Jure Kufersin iz Trsta. Kljub pisnemu in ustnemu vabilu na pogovor nista prišla predsednik Sveta slovenskih organizacij iz Trsta dr. Drago Štoka, ki je bil na pogovoru pri premierki Alenki Bratušek, in predstavnik Narodnega sveta koroških Slovencev v Celovcu, ki ga vodi dr. Valentin Inzko, ki ni bil na zasedanju Sveta za Slovence v zamejstvu. Obe

organizaciji sta v Slomaku sodelovali vse od ustanovitve naprej, medtem ko se je Skupnost koroških Slovencev in Slovenk pridružila na novo.

Pogovora v Ljubljani so se udeležili: Marjan Šturm, Bernard Sadvnik, Jože Hirnšek, Jure Kufersin, Rudi Pavšič, Susanne Weitlaner, Darko Šonc, Branko Lenart ...

Jože Hirnšek iz Monoštra, ki je sestaneke vodil, je poudaril, da je skrajni čas, da začne Slomak delovati, bodisi pod dosedanjim imenom ali kot Novi Slomak. Rudi Pavšič iz Trsta se je zavzel za novo ime, za pripravo in sprejem statuta, ki bo opredeljeval formalnosti, kot so mandat predsednika ali koordinatorja in podobne zadeve. Za prvega koordinatorja za pol leta ali eno leto, kakor bi se dogovorili, je Rudi Pavšič predlagal Darka Šonca iz Zagreba zato, ker je zdaj tudi Hrvaška članica Evropske unije, pomeni, da so vse države v Evropski zvezi. S tem bi tudi izrazili priznanje Slovcem na Hrvaškem, kjer se zadnje čase krepi nacionalizem. Tudi Marjan Šturm je podprl predlog, da bi koordinacijo vodil Darko Šonc, vendar je le-ta menil, da se za zdaj za to ne čuti sposobnega. Jože Hirnšek je vztrajal, da se morajo dogovoriti za nekaj konkretnega, in sicer glede tistih, ki niso prišli, a so bili

povabljeni, je menil, da bodo povabljeni še enkrat. Bernard Sadvnik je, denimo ocenil, da je najslabša varianta za organizacijo ne biti zraven,

čepprav velja tudi, da ne kaže nikogar siliti, da se mora vključiti v delo Slomaka. Zablep v Slomaku je pravzaprav nastal, ko so začele po petih letih prihajati pripombe, češ, da prvi predsednik predolgo vodi organizacijo. Rudi Pavšič je temu pritrtil in predlagal, naj novega predsednika izberejo na Koroškem, vendar jim to ni uspelo. Kdor nekoliko bolj pozna tamkajšnje razmere, temu dilema ni tuja. V Ljubljani so tisti, ki so bili zbrani, soglasno menili, da ni nujno imeti predsednika več let, ampak lahko Slomak vodi koordinator, bodisi pol leta ali eno leto in potlej se po tem principu narodnostne organizacije hitro izmenjajo na čelu organizacije, ki naj bi se po novem imenovala Slomak 2, vsako leto pa bi pripravili dve vsebinsko pomembni in aktualni srečanja. V tem pa je bila v minulih letih največja kakovost Slomaka: na pogovorih v Monoštru, Trstu, Zagrebu, Ljubljani, Celovcu ... so

se pogovarjali o konkretnih manjšinskih vprašanjih, iskali odgovore in s pripombami ter predlogi seznanjali zlasti Urad za Slovence v zamejstvu

in po svetu oziroma najprej državnega sekretarja, po tem pa še resornega ministra. Kot dodano vrednost dosedanjega dela Slomaka je potrebno posebej omeniti, da razprave niso temeljile ali izhajale iz strankarske politike, ampak iz konkretne manjšinske problematike, brez primesi parcialnih ali ideološko pogojenih interesov in hotenj. Nemara je prav v nadstrankarskem delu Slomaka videti in najti odgovor na vprašanje, zakaj se nekatere krovne organizacije na Koroškem in tudi v Italiji niso pripravljene vključiti v organizacijo. Zakaj naj Slomak nadaljuje z delom, ali je sploh potreben, smo povprašali Darka Šonca, ki vodi krovno organizacijo Slovencev na Hrvaškem, Susanne Weitlaner, predsednico štajerskih Slovencev v Avstriji, torej dveh manjših manjšinskih skupnosti, in državnega sekretarja v Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Borisa Jesiha.

Darko Šonc: *»Slomak je bila dobra, uspešna in potrebna organizacija, kar je postala v zelo kratkem času. Delovali smo zelo dobro. Nekoliko nerodno je prišlo do tega zastoja. Sam nisem pristaš spreminjanja imena, lahko se še naprej imenuje kar Slomak. Tisti, ki želijo biti z nami, naj se nam pridružejo, kdor pa noče, naj ostane zunaj. Slomak se je sestajal tudi na Hrvaškem in mi smo lahko skozi pogovore predstavili svoje probleme, ki so bili po tej poti posredovani slovenski vladi in drugim inštitucijam, od katerih smo pričakovali pomoč in rešitve.«*

Susanne Weitlaner: *»Iz izkušenj o dosedanjem delu Slomaka lahko rečem, da je bilo sodelovanje dobro, bilo je vsem v korist, zato upam, da bo Slomak zopet deloval v tej smeri. V prijetnem ozračju smo se pogovarjali o marsikateri skupni temi in se tudi za marsikaj dogovorili.«*

Dr. Boris Jesih: *»Ne vem, če bo ravno Novi Slomak, vsekakor pa bo pomenil nov začetek. Slomak je zašel v institucionalno krizo in menim, da se s pobudo za Novi Slomak ta kriza poskuša preseči. Upam, da jo bodo predstavniki vseh, poudarjam predstavniki vseh političnih organizacij Slovencev v vseh sosednjih državah, uspeli preseči, se pravi, da bodo uspeli doseči dogovor in oblikovali telo, ki bo skupno koordinirano nastopalo predvsem do Republike Slovenije. Reči moram, da je Slomak pred desetimi leti odigral pomembno vlogo in ne vidim razloga, zakaj ne bi bilo tako v bodoče. Seveda bo Slomak imel vso podporo Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.«*

ERNEST RUŽIČ

Tau vse se je zgodilo leta 2013 na Slovenski zvezi

Kak vsakšno leto, tudi leta 2013 se je Slovenska zveza poskrbela za različne programe, prireditve za Porabske Slovence, družine, mlade pa starih, aj majo možnost med družanjem ohranjati svojo dediščino, materno rejč pa krepiti svojo slovensko identiteto.

Delavci na Zvezi si pripravimo plane za programe pa drugo potrebno delo. Letos smo zavolo gospodarske krize to mogli šparati, zavolo toga to smo menje programov meli. Ka je vsepovedik menje pejnhez za kulturo, smo čutili po tom to, ka so naše kulturne skupine letos menje pozvanj dobile tak iz Slovenije kak z Vogrskoga. S strani Zveze niti eno pozvanje smo nej nazaj pravli, vej pa naš cilj je, aj se porabska kultura širi, naj živi. Trenutno Zveza gordrži 9 odrasli kulturni skupin pa pomaga pri njinom deli. Ljudske pevke v Varaši so letos svetile 20. oblejtnico dela pa obenem končale svojo delo, poslanstvo. Radi bi se pevkam, vodji Aranki Swarcz pa tudi mentorici Mariji Rituper zahvalili za njine trüde pa za ohranjanje slovenski pesmi. Konca leta smo praznovali 75. oblejtnico mešanoga pevskega zbora Avgust Pavel z Gorenjoga Senika. Proslava je bila v Varaši. Skupine v leti 2013 so vsevküper 94 nastopov mele. MePZ Avgust Pavel Gorenji Senik 10, FS Gorenji Senik 7, Ljudski pevci Gorenji Senik 12, Sakalovska folklor 12, Komorni zbor v Varaši 8, Varaške ljudske pevke 4, gledališka skupina Fodor Duo 7, folklorna skupina upokojenk 8, števanovske ljudske pevke 12 pa števanovski Veseli pajdaši 14. Več skupin je letos sodelovalo na mednarodni festivalaj pa na revijaj v Sloveniji. Sakalovska folklor je s svojim programom gorstaučila na srečanji vsej Slovencev v Ljubljani z naslovom »Dobrodošli doma«, na 43. mednarodnom folklornom

festivali v Beltincaj. Varaški komorni zbor je letos drugo paut sodelovau na reviji »Primorska poje« v Postojni pa na reviji odraslih pevskehi zborov v Murski Soboti. MePZ Avgust Pavel Gorenji Senik je 41-ič

so nastopile porabske odrasle in otroške kulturne skupine. Nut smo pokazali knjigo Štefana Kardoša z naslovom Zaveča slejd, predavenje je emo Slavko Šerod o pomeni gob. Katarina Munda Hirnök je

Važno je, aj med programi leko nika ponidimo za mlajšo generacijo. Meseca marca smo vküper z Zavodom za šolstvo Murska Sobota svetili 25. oblejtnico Bralne značke v gledališki dvorani v Mono-

Murska Sobota pa višjo svetovalko za porabsko slovensko šolstvo mag. Valerijo Perger. V Varaši smo meli 43. mednarodno likovno kolonijo mladih, na štero so prišli mlajši iz Slovenije, Italije, Avstrije pa iz Porabja.

Na športnom področju smi letos devetič oragnizirali kolesarski maraton Lipa vküper s Kolesarskim društvom 1896 v Varaši. Cejlo leto smo meli različne razstave (fotografije, kejpe, kipe, like iz kucarčnoga lopinja, knjige) v Slovenskom daumi. Umetniki so prišli največkrat iz Slovenije pa tudi iz Porabja.

Letos so tudi dobili nagrade, priznanje porabski pa slovenski lidgé, skupine. Marija Rituper je v Ljubljani prejkvzela Srebrno plaketo JSKD za ustvarjalno delo v Porabji, predlagatelj je bila Slovenska zveza. Na predlog Državne slovenske samouprave pa Slovenske zveze je dobila Marija Svetec spominsko plaketo Avgusta Pavla Skupščine Železne županije. Na Porabskom dnevi je Slovenska zveza podelila priznanje »Za Porabje« Ilonki Braunstein pa Gyöngyi Bajzek. Folklorna skupina Sakalovci je 8. decembra prejkvzela priznanje Pro Cultura Minoritatum Hungariae, stero je podelil Madžarski inštitut za kulturo in umetnost v Budimpešti. Na tau nji je predlagala Državna slovenska samouprava.

O vsem tem, ka se je med letom godilo v Porabji in okolici, vas seznanjajo slovenske novine Porabje, na konci leta pa letopis Slovencev na Vogrskon, Porabski koledar. Za letošnji knjižni dar Slovenska zveza podari vsakomi, šteri naručano majo novine, nauvi CD od Ljudskih pevcev Gornji Senik pa knjige Bee Baboš Logar. S temi porabskimi ljudskimi pesmimi želimo Vam, blajžene božične svetke, zdravo pa srečno nauvo leto.

Gyöngyi Bajzek
sekretarka Zveze

gorstaučo na Taboru slovenskih pevskehi zborov v Šentvidu pri Stični pa sodelovau na reviji cerkvenih pevskehi zborov v Pečarovcih. Števanovska gledališka skupina s svojo nauvo igrov je gorstaučila na reviji v Murski Soboti. Za tau, ka se porabska kultura gordrži pa na odri se leko nutpokaže, smo leko hvaležni našim aktivistom, mentorom, vodjam pa muzikantom.

Slovenska zveza svoje cilje te dosegne, če poskrbi za tau, ka Porabski Slovenci s svojimi družinami majo kama pridti, se družiti pa uživati bogastvo slovenske kulture. Na začetki leta smo svetili vküper z Državno slovensko samoupravo slovenski kulturni svetek (Prešernov dan), gde

nut pokazala pa predstavila svoje mišljenje o filmu Spomini na deportacije. V sredi ni junija smo meli koncert Klarise Jovanovič pa skupine Della Segodba v Slovenskom daumi. Septembra smo držali srečanje Porabskih Slovencev v okviru Porabskega dneva v Varaši. Ranč te den je biu tudi 13. Svetovni festival praženege krompirja. XII. mednarodna likovna kolonija, stero smo vküper pripravili z Galerijo-Muzejem Lendava, na šteroj je delalo 7 umetnikov, dva iz Slovenije, trge z Vogrskoga pa en iz Italije pa Nemčije, je bila na začetki augustuša v Monoštri. Na konci leta smo v gledališki svetili s koncertom Ansambla slovenske vojske 15. oblejtnico Slovenskega dauma.

štri. Na programi so se s svojim programom nutpokazali porabski učenci pa pesnik, pisatelj Andrej Rozman Roza. Za števanovske pa varaške malčke smo meli gledališko predstavo z naslovom Mojca Pokrajculja, štero so nut pokazali šaularge iz Šalovec. Na Gorenji Senik smo povabili mladinski pevski zbor OŠ Ivana Cankarja iz Ljutomera, šteri so s svojim koncertom očarali mlajše DOŠ Jožefa Košiča. Mladi futbolisti iz Porabja so letos z bronasto medaljo prišli domau iz Postojne, gde je bilau 37. srečanje mladih slovenskih športnikov iz obmejnih dežel. Vleti je biu slovenski jezikovni tabor v Pirani, stero ga smo organizirali vküper z Zavodom za šolstvo

»Baug daj sveti post, baug daj sveti den«

Že samo par dni je do božiča, gda se pri vsakšom rami postavi krispan. Ta šega že več stau lejt drži, ka na božič svetimo Jezušovo rojstvo. Edni samo krispan postavijo, pa se sploj ne spravljajo s tejm, ka sploj tau pomeni. Tü v Porabji je vsigdar bogaboječo lüstvo živel, pa tau je za nijj eden najvejši katoličanski svetek biu. Ešče gnesden se tau fejt drži, istino, več zato nej tak kak inda svejta. Prvin je srmastvo bilau, nej bilau daril pa itak so se bola radüvali božiči, pravi Lasuna Marika, po možej Domiter iz Sakalauvec.

- Tetica, kak se je prvin lüstvo kreda dejvalo na božič?

»Prvin je bola srmastvo bilau, pa itak je lüstvo bola vse držalo kak zdaj. Zdaj mlajši že vse majo, vse nijm dajo, pa je itak nej tak veselo, kak prvin bilau. Prvin smo se bola radüvali krispani, te smo samo oreje pa repo meli gorzvezano pa če kaj malo pokaraja, ka smo ga doma spekli. Gda se je advent začno, te smo na aukna zvüna z brojce taše šaupe gorasklali. Gda je pa adventna tretja nedela bila, te smo pa znautra se že prijali pečti, ka smo na krispan goravezali.«

- Sto je pri vas po krispan üšo?

»Nam je po krispan vsigdar oča išo, sledkar, da sem se že oženila pa se mlajše mejla, te pa moj mauž. Tašoga reda smo okno odprli pa te tam je Jezuš v bejlom dugom gvanti nam krispan prineso. Prauto slejdnjoga smo se že tak mogli smejeti, zato ka naš pojep tak tagledo po Jezušu, pa mi gnauk samo tau pravi: ‚Mati, te pa taše črevlje ma kak naš oča‘.«

- Jezuš je vam kakšno darilo prineso na božič?

»Srmastvo je bilau, dapa zato vsigdar smo nika dobili, če drugo nej, te edne zoknine. Gda so že naši mlajši bili, te je že zato bola vse bilau. Ešče zdaj pred očami mam, kak so se radüvali, gda so darilo vö iz papira brali.«

- Ka mislite, sto se bola radüvo božiči, vi ali gnesden tej mlajši?

»Tak mislim, mi smo se bola radüvali, te je srmastvo bilau pa ka koli mali dar smo dobili, mi smo že veseli bili. Tej zdaj dosta več pa lepšoga dobijo, dapa tau je itak nej tašo, zato ka že vse majo, pa ne moreš tašo nijm küpti, ka bi nji tak fejt veselilo kak nas, da smo kaj dobili. Mi smo srmacke bili, ka je žalostno bilau, dapa itak smo bola veseli bili na božič, kak je tau gnesden.«

- Ka je potistim bilau, gda je Jezuš krispan prineso?

»Te potistim smo boga molili pa smo popejvali, dapa tak, ka smo oči nej dolavzeli s krispana. Prvin so ešče mlajši bola znali boga moliti, zdaj tej že tak ne vejo. Zaman je človek vcuj žene, gnesden je tau že težko, ne vejm, kama te svejt pride.«

- Gda ste vi zvedli, ka krispan ne nosi Jezuš?

»Vej pa sem že skur vö iz šaule prišla, gda sem zvejdl. Tau so moji stariške tak vse tanaredli, ka smo mi tau nikanej znali. Drugo pa tau, ka v kapejli smo vsigdar meli betlehem, pa vejn zavolo tauga smo mi tó bola vörvali v tejm.«

- Gda je biu sveti post?

»Sveti post je štirdvajstoga decembra, tau pravijo, ka tisti den niške ne smej k rami pridti. Samo tisti mlajši, steri na sveti post kaulak odijo, prvin smo tašoga reda nej zandoleli dvera zapirati.«

- Ka so te delali mlajši, zaka so kauli odli od rama do rama?

»Od rama do rama so šlij pa so tau gučali, ka: ‚Baug daj sveti

post, baug daj sveti den‘. Pa tašoga reda smo eden cuker dali ali samo edno djabko, tisto te za njé je veselge bilau, dapa gnesden že bola samo pejnze

Lasuna (Domiter) Marika iz Sakalauvec se rada spomina na nekdešnje božične svetke

čakajo. Ranč kak na licijo na sveti post so tó samo pojbičke leko kaulak odli, deklíčine nej. Pri nas v Sakalovci ešče odijo na sveti post, tak vejm, ka v drugi vesi tau več nega. Vidiš, vse je ovak, prvin je nej bila taša ves, gde bi nej odli pozdravlat, zdaj je pa že samo pri nas tau gora ostalo. Na sveti post smo ešče brojco meli pod staulom, da smo k staula šli djejt, te smo go pa malo vužgali. Stariške so nam furt tau prajli, ka tau je dje Jezušovo trpljenje, tista brojca tau zmanajuje. Tau je edna stara šega, pa mi tau ešče zdaj tü držimo, škoda bi bila, če bi se tau pozabilo. Dostakrat pravim našim mlajšom, če tisti časi, tisto srmastvo ešče nazaj pride, taši srmacke te, zato ka vi ste nej vcujnavčeni k tauma. Te je tašo nej bilau, ka dja tau prosim, ka štjem, tau mo djo, ka štjem, ka so nam dali, tisto je bilau, pa kreda. Na sveti post smo kloce meli, süje slive, drugo nej bilau.«

- Ka ste djeli na drugi den?

»Drügi den smo še zeli tisto, ka je prejšnji den ostalo, zato ka tisto je nej bilau slobaudno talejvati.«

- Nejste lačni bili?

»Nej, smo nikanej lačni bili, zato ka te kloce so sküjane bile pa smo te tau s krüjom podjeli. Gda je tau vse sfalilo, te smo potejm že mesau tó leko djeli. Zato, ka pri vsakšom rami so bile kokauši, pure pa svinje. Te je nej trbelo tjüpti kak zdaj, gda doma že nejmaš. Na božič je bilau mesau zavole, dapa potistim cejlo leto že samo malo. Če je mesau bilau, te sem podnek dubila eden falat mesa, pa če sem ga nagnauk podjejla, te sem že večer nej mejla drugo kak krü.«

- Te je ešče nej bilau elektrike, kak ste sploj krispan vidli v kmici?

»S patrolinom smo svejtli, na krispani so pa svejče bile, tisto je meni lejpo bilau pa vekšo veseldje bilau kak zdaj, gda posvejt gori.«

- Prvin je doma na stauli tó biu adventni venec?

»Vejš, ka smo ga meli, samo prvin smo ga doma spleli iz borovi vej.«

- Kak ste k meši odli pred božičom pa na božič?

»Mi smo te gospauda nej meli, zato ka smo se k Števancom držali, gospaud Markovič so pri nas samo četrtek meli mešo. Mi

smo k meši na Dolejnji Senik odli pa ranč tak na paunaučnico tó, kakšnikoli mraz ali snejg je biu, stariške so nej njali, ka bi doma ostali.«

- Gnesden na božič trno nej mamo snega, prvin je tó tak bilau?

»Te je božič vsigdar bejli bijo, tau se je zdaj vse nika obrnauilo, že samo rejdko je tak, ka snejg zapadne. Vejm, ka gda smo k meši šli na paunaučnico, taši mraz je bijo, ka smo mislili, ka nam obraz dolazmrzne. Zdaj se je vse obrnauilo, lüstvo se je obrnauilo pa ranč tak svejt tó. Vejn zato, ka lüstvo že ne vördja, dapa tau nede dugo, zato ka se nika zgodi. Dosta taši je, šteri tak živejo, kak če bi ranč nej bilau Boga, dobro, tau en čas dé, dapa brezi Boga živeti ne moremo. Zato ka vüpanje samo v Baugi leko mamo. Baug je za nas dosta trpo, gda je križ neso, tak ka mi tó moramo trplivi biti, ka nam Baug dá, tau moramo vzeti pa ne smejmo se žaugati. Zato pa tak mislim, ka božič samo v Bogu, samo z Baugon leko tak svetiš, aj ti tisto veseldje pa radost prineso. Brezi tauga je božič nej božič, krispan pa samo edna drejva.«

Karči Holec

Vabimo Vas na obisk

POTUJOČE KNJIŽNICE

Pokrajinske in študijske knjižnice Murska Sobota. Brezplačno Vam nudimo izposojajo knjig, zvočnih in videokaset. Gradivo si lahko izposodite za 14 dni.

Vaš kraj bomo obiskali

v ponedeljek, 6. in 20. januarja,
v ponedeljek, 3. in 17. februarja,
v ponedeljek, 3., 17. in 31. marca,
v ponedeljek, 14. aprila,
v ponedeljek, 5. in 19. maja in
v ponedeljek, 2. in 16. junija.

ČAKAMO VAS

na Gornjem Seniku od 8.30-9.30 ure,
na Dolnjem Seniku od 9.40-10.10 ure,
v Sakalovcih od 10.20-10.40 ure,
v Števanovcih od 11.00-11.45 ure,
in v Monoštru pri hotelu Lipa od 12.15-13.00 ure.

Milan Vincetič

Dobro je bilou, ka je bila snežna ter tak vouzka, ka me neje mogla držati za rokou. Ar tetica Peggy King iz Betlehema, štera je bila v naši okroglini samo paverca Margit Ćasar, si je skouz nateknola telko prstankov, ka so ji segali skoron do nojetov. Tou pa samo zatou, ka bi skrila svojo staro, bole kak rastova skordja, raskovo.

»Võri mi, my darling, ka je naš meriški Betlehem, v šterom živem že več kak štirideset lejt, pravi varaš, v šterom se je zaistino naroudo naš Ježušček. Ar se je vsigdar vse začnilo samo v Meriki,« je žmetno sopenela za menov, »a tou tvoja mati, šteraje skoron pozabila na mené, nede nigdar zapopadnola.«

»Vej pa te je, tetica Peggy,« sam podržo z mojo materdjo, »cejlo leto bole žmetno čakala kak na té božični večer! Skouz mi je pravila: gda pride tvoja meriška tetica Peggy, moreš biti pravi pojep, nej pa čondraš, vküper ta šla v pounoučnici, ar morem ges tisti čas pripravlati v künji ...«

Rejsan: neje mi drügoga ous-talo, kak iti z njou. Do cerkve na brejgi je vodila vouzka ter, autoja nejsmo meli, pa tetica neje prigovardjala, či gli ma v Meriki auto vsakši vözbrnjeni néger, šteri tazmečevilice. Zatou pa se je cejli den napravrala, kak če bi šla k zdavanji: v velkom kufri je mejla telko gvanta, ka neje znala, ka naj oblečé, ar v Meriki nega sikišine kak tü, tam cipele nosijo samo gnouk, za svetejšnje dneve pa si takšne miss, takšne ženske, kak je ona, nade-nejo kalapouš. Pa tou, kak je pravla, red hat, rdejči kalap, ar se té paše k vsakšin lasam, starosti pa lici.

»Tetica Peggy,« sam se nagloma obrno. »Kak se je leko Ježušček naroudo v Meriki, če pa v Svetom pismi piše, ka ...«

»Tüdi Sveto pismo je bilou najprle napisano v Meriki, my darling,« mi je ščela zarubiti vüje, »tisti vaš, kak se že pravi ...«

»Krištof Kolomb ...«

»Mister Christofof Colombo,« se je zasüknila, »ga je prvi pripelo v Europo, ka znaš! Nikaj neje bilou prlej kak Merika, tou, ka vas včijo v šoulaj, pa je edna sama laž ...«

Naposlüšo sam se njene Merike: kak tam vsakša iža zraste v skyscraper, v nejbodreganco, kak po street, cestaj, vozijo samo big car's, velki avtoji, kak je njeni mouž Johnny, šteroga je zapistila po dveje lejtaj, ar tam leko skačeš z vejke na vejko, kak ti je mila voula, biu steelworker, delavec v železarni, šteri je biu tak pun železa, ka gda je stoupo k štekari, ga je strousila electricity, lektrika.

»Pa tou ešče neje vse,« sam vlejko na vüje, gda sta z materdjo pilé coffee, kavu, »v Betlehemi mamu tisto pravo ižo, v šteroj se je naroudo Ježušček. Ka broдите, šteri varaš ma lejko imé Betlehem? Samo tisti, v šterom se je naš Zveličar naroudo,« je poklonckala po stouli. »V toj našoj meričkoj betlehemskej iži pa leko ešče gnesden vidiš tüdi dare, štere so prinesli svejti trigé kralovdje ...«

»Pa so tüdi oni bili z Merike?« sam se oglaso.

»Od kec pa naj bi bili, my darling,« je zdignola kazalec, »vi ste bili te ešče v tak trdoj kmici, ka niti zvezd nejste poznali! Mi pa smo že te meli tisto pravo zvezdo ...«

»S košnatim žarečim repom, Margit?« se je kcoj pridjala mama.

»Peggy,« jo je popravila tetica, »kmica pa ešče itak ostane kmica ...«

Mejla je rejsan puno glavou: tou kmico bi leko rezo. Gda si

stoupo malo na šürše, si mejo snejg za lačnicami. Če se na brejgi nej bi svejtila cerkev, bi gvüšno zabloudila. Pouleg toga so napravili posvejt celou v törni, pa tüdi cerkveni dvour je tak razsvetleni, ka se je za vsakim potegnila duga senca.

Tüdi v cerkvi je bilou sveklou kak v nebesaj. Za vörvajouče, pa tüdi vse ove, šteri so prišli k meši samo na vekše svetke, je bila cerkev dosta premala. A so se vseedno stisnoli, ka celou na srejdi med stolicami neje bilou mesta niti za drouvno miš. Tetica Peggy, v štero so se obrnoule vse oči, kak če bi spadnola z neba, pa se neje

dala. Zgrabila mi je rokou pa me povlejkla za sebov. Lidgé so se ji meküvali, ona pa je samo momlala, please, please, prosim, prosim, sledi pa samo thank you, fala lejpa, že od daleč se je vidlo, ka je Merikanarca, ar je mejla na kaputi s kosmatim golejrom zlate knofe pa špangice. Pa tüdi na rdejčom kalapi je pleso tenki zlati lanček.

Stavila se je na kouruši. Ges pa prestapo kak prestrašeni vrabel ob njou. Bojo sam se, ka mo jo zgübo, ka do me lidgé, ar so se klačili skouz dveri kak fčele v deži, poojdlu kak müjo. Čülo se je samo šušňanje, lidgé so šugtivali, vsake telko pa se je štera glava obrnoula prouti nama. Tetica pa je stala kak öšpereš: njene drouvne, vrageče oči so jim dale znati,

Rdejči kalap tetice Peggy

ka je ta cerkev prouti njenomi Betlehemi samo mala kapejla, v šteri je mesta samo za edno svejčo.

Gospoud so prišli v baržun odenjeni. Poklekneli so pred oltarom, si zbrisali švicatno čelo, odprli Svejto pismo pa najprle začnili šteti evangelij. Tetica Peggy si je samo zdijavala, ar je bila gvüšna, ka bi tou ona znala boukše prešteti, ar je ta čejst v Betlehemi že od nigda pripadala samo njou. Čüto sam, ka je kak vipera mlejla s prsti, kak se je obejsila na leranco, štera je kak gouska štejla verzuško, štero je sama napisala o djaslicaj, štere je tüdi sama pomagala okinčati.

Bile so male, a prilične, samo malo preveč kmične pa veške.

Verujoči so se družno zavalüvali Bougi, njegvoj Rejči, tome, ka je poslo na svejt svojga Sina, tetica Peggy je tüdi ponavljala za njimi, samo v merikanščini. Njeni glas se je zgübo, samo ges sam čüjo, kak z njenih lamp idejo tijnske rejči, štere je vlejko na vüje tüdi kantor.

Rejsan: ešče angeli bi se razdjoukali od lepote pokornoga pa vernoga naroda.

Prouti konci je že šlou, gda je kantor dao znamenje kouruši, ka pride na vrsto vsem poznana nouta Sveta nouč. Organist je čüteče špilo, nouta je napunila cerkev z milino, lidgé so zapopejvali s kourišom:

»...spavaj dejte sladkó, spavaj dejte sladkó ... rojen je rešenik ...«

»... sleep in heavenly peace, sleep in heavenly peace ... Jesus at your birtht ...« je po konci kak sraka visoko zategnola tetica Peggy.

Žmejrila je pa si rdejči kalap potisnola na šinjek, čüto sam, kak so se njeni prsti sprejemnili v črvlenke, vido, kak si je živčno odkapčavala kaput, ka si nabere ešče več sape, ar se je

drüga verzuška komaj začala. Pokumala je organisti, naj pa začne špilati, na kouruši pa so se začnili drejgati z lakejti. Ministrant jo je gledou kak poklačena žaba, naednouk pa, nej ka bi čako gospouda, naglou pozvouno visoku zdignou zlati klüček. Tetica je za moment odprla oči, moutno vidla, kak gospoud devlejo zlati kelih na oltar, gda pa je zdignou roké, pa ji je sfalilo tüdi poda pod nogami.

Či gli so jo cukali za rokav, pa ji gratulejrali, ka ma takšen glas kak slavec, je bila tujma kak drek v travi. Samo gospoudi je čista potüjma po meriško pravila, gda je primila rejšne tejlo, Jesus at your birth, naroudo se je rešenik, meni pa so gospoud, gda sam tüdi primlo svejto Kristušovo tejlo, samo zašepetnoli, sleep in heavenly peace, spavaj dejte sladkó.

Rejsan san tisto nouč tak sladko pa tak dugo spao, ka se nejsan niti zbüjo, gda me je tetica Peggy zazranka küšnila, ar je mogla ešče tisti den nazaj v svoj meriški Betlehem. Pravila je, ka ne smej zamiditi svetih trej kralov, šteri do Ježuščki pa poklonili dare, šteri so, kak mi je pravila moja mati, menje vrejndi kak njenih five dollars, pet dolarov, šteri mi je za slouboud potisnila pod vankiš.

»Šparaj jih, my darling,« mi je pisala okouli vüzma, pa kcoj priložila ešče ten dollars, deset dolarov, »ar te drügo leto čaka pravi Christmas v mojom meriškom Betlehemi, pred šterim se lejko tisti vaš stoukrat skrije, ar ...«

»Ar ste vi ešče itak v tistoj svojouj trdoj kmici,« sam ponouvnou namesto nje, gda sam doubo karto s palestinskoga Betlehema, na štero je napisala, ka je pravi Ježušov Betlehem tam, gé spadne na zemlo, gda ga ličiš do zvezde z žarečim repom, njeni rdejči kalap.

Kejpec kcoj namalala Mateja Jakopič.

Na Goričkom se znauvič klantiva

Telko lüstva je nauvo soboško Gledališče Park venak eške nikdar nej vidlo. Tiste sobotne večeri so v kulturnom središču nutpokazali nauvi CD skupine »Gorički Klantoš«, na šteri koncert je telko lidi najgir bilau, ka so eške po stubaj stali, depa takše smo tō vidli, šteri so vanej na ganki sejdli pa tak poslušali. Voditeljica skupine *Marija Rituper* (štero sploj dobro poznamo kak dugolejtno mentorico več porabski skupin) so pred koncertom eške veuko skrb meli: »Ka pa če niške ne pride? Ka pa če tau več nikoga ne zani-ma?«

Že frtau vōre pred programom se je geniti več nej moglo v dvorani (folkloristi s Sakalauvec so se tō pripelali v Mursko Soboto). Koncert je povezüvo *Milan Zrinski*, cejli čas se je gučalo v

ski tō guči. Na koncerti smo leko čüli dosta lejpi prekmurski gorički naut (npr. »Kak lejpo je pač na

Mentorica skupine Marija Rituper

tom svejti«, »Irmica« ali »Rožmarinska vejka«, depa smo poslušali več porabski pesmi tō (npr. »Črne oči«, »Lubi moj, se potolaži«). Gostje večera so bili člani beltinske Marko bande (s

Platnica CD-ja

domanjom geziki. Med pesmi, štere so Klantoši igrali pa so gor na nauvom CD-ni z naslovom »Noute našega srca«, se je voditeu pogučavo s člani skupine. Zvōdali smo na priliko, ka je kontrabasist *Mojmir Wolf Čeh*, šteri že več kak 40 lejt živē v Sloveniji, zavolo lūbezni. Ali tau, ka je violinistka *Zorica Vrečič* profesorica glasbe, štera je že več mladi talentov vōnavčila. *Mira Huber*, štera spejva v skupini, je kantorka v vesi Pečarovci, *Boris Velner* pa je inženir strojništva (gépésmérnök), šteri gazdijo má. Naj se spomnimo še pevca *Borisa Kočiša* pa saksofonista *Ladislava Győreka*, šteri vogr-

cimbalami pa goslimi), tak je bila Slovenska krajina cejla: Goričko s Porabjōm pa Dolinsko z Ravenskim. Mentorico gospau Marijo Rituper smo malo vōopitali od nauvoga Goričkoga klantoša. »Od stare skupine je pevec, srmak, prehitro odišo na drūgi svejt. Po njem smo skupini dali ime Klantoš. Po njegvoj smrti smo nej znali, ka bi, pevca je žmetno dobiti. Tak smo čakali 17 lejt, ka smo na nauvo vkūp stau-pili. Boris Velner me je nagučo: 'Marija, vi pa dūnok dente nazaj, ka nega nika takšoga!'« - so od nauvoga začetka pripovejdali glasbena pedagoginja.

»Pri meni mamō probe, v skupini so skoro vsi profesionalni muzikanti. Ge jim pripravlam nautline, dosta sem je zbrala že v svojoj pesmarici. Program je nauvi, depa mamō en par pesmi od stare skupine tō, kak je 'Zemla rajska mila' ali 'Fčelica'. Mi je pa ejkstra veseldje, ka smo Porabje cuj vzeli, ka moji strašno radi spejvajo pa igrajo porabske pesmi. Pa lidgē tau radi čūjejo« - so od reper-toara povōdali gospa Marija.

»Gda smo mi s starov skupinōv pred 20 lejtami kaseto vōdali, je spejvanje na Goričkom zaživelō. Skoro vsikša ves má gnes ljudske pevke. Mi smo s temi goričkimi pesmimi dali korajžo lidam, ka so začnili spejvati. Dosta lidi ne vej, ka smo te pesmi mi, Klantoši na oder postavili, dali v svejt« - so od pomena skupine povōdali mentorica pa dale gučali: »Mi delamo s tem cilom, aj se ljudska pesem gordrži. Tau je naša narodna kultura, vej je pa človek brezi kulture zgūbleni. Narod brezi kulture je nej narod.«

Fudaša Borisa Velnera smo pitali, zakoj je tak fejst sto, ka aj bi Klantoši znauva začnili igrati. »Dvej leti je trpelo, ka so se gospa Marija nej mogli odlaučiti, če bi tau delali tadale ali nej. Te sva se zgučala, ge sem najšo štiri člane, uni pa dva. Meni je tau pri srci, te naše domače stvari, s tauv muzikov sem gorraso« - je povōdo harmonikar, šteri že 24 lejt igra, pa dale gučo: »Leko povejm, ka mi tau delamo profesionalno, dosta se je trbej odpovōdati svojomu časi, svojoj držini. Depa če tau delaš, odtehta vse drūgo.« Fudaš z glasbenov srejdnojv šaulov je skončo: »Že trinajset lejt odim v Porabje, ka se tam eške čūje prava domanja rejč, odnosi med lidami so eške ranč tak pristni. Nam tau tū že dostokrat fali. Vlečē me, vsikdar znauvič z veseljem dēm tá.«

Pečarovska organistka Mira Huber, štera je pevka skupine, tak brodi o gorički pa porabski pesmaj: »So bole žalostne pa bole počasne. Ge bi včasi čakala, ka bi malo bole hitre pa bole vesele bilē. Ge sem malo od té pesmi

»Proza za odrasle«

6. decembra so v Slovenskem domu v Monostru odprli razstavo Pokrajinske in študijske knjižnice iz Murske Sobote z naslovom »Proza za odrasle«. Razstava je prikaz literarnih del ustvarjalcev iz Prekmurja med letoma 2009 in 2013.

Obiskovalce je pozdravila direktorica knjižnice *Jasna Horvat*, ki je poudarila, da »knjižnična dejavnost Pokrajinske in študijske knjižnice poteka med Slovenci v Porabju na več področjih. Uspešni smo predvsem pri izposojanju gradiva potujoče knjižnice in razstavne dejavnosti, v letošnjem letu pa smo to delo razširili še z urami pravljic.«

Razstavo je pripravila in obiskovalcem predstavila bibliotekarka *Julijana Vörös*, ki je zbrala predvsem literarno bero (prozo) zadnjih petih let. Osredotočila se je na prekmurske avtorje, na tiste, ki so rojeni v Prekmurju in živijo ter ustvarjajo v tej pokrajini (Lainšček, Vincetič, Ružič, Kardoš, Kolmanič, Mlinarič itd.). Predstavila je tudi tiste, ki so sicer po rodu Prekmurci, toda življenjska pot jih je odpeljala drugam (Flisar, Šömen, Šarotar itd.). Na razstavi so zastopani tudi avtorji, ki so začeli pisati v zadnjih letih, s svojo motiviko so pa tako ali drugače vezani na Prekmurje (*Bea Logar*, *Ivanka Klopčič*, *Jože Hradil*, *Simona Rituper*, *Milan Ostojčić* itd.). Na razstavo sta uvrščena tudi dr. *Jožef Smej* in *Francek Mukič*. »Imajo pa tudi Porabski Slovenci svojega avtorja, ki piše v slovenskem knjižnem jeziku. Francek Mukič je do zdaj izdal dva romana, *Črnošolec* in *Strgane korenine*, oba je za svoje rojake priredil še v porabskem narečju,« je povedala avtorica razstave *Julijana Vörös*.

M.S.

poznala, dosta sem se mogla na nauvo včüti. Marija od toga sploj dosta znajo, od nji sem se včila.« Delo z nauvim CD-nom je šaulana pesmarca z veseljom nasē vzela. »Vsi smo meli tau željo, ka bi CD napravili. Steli smo te stare pesmi gordržati: aj se čūjejo, aj se znajo, gda so bile pa kakše so bile. Vsi smo pristaupili z veseljdjom. Vsakši keden smo meli vaje, zdaj pred koncertom seveda dvakrat. Intenzivno smo se pripravljali« - je povōdala Mira Huber, štera je na koncerti vkūper z Marko bando v soloni zaspejvala »Spominčice«. Tau je bila edna od tisti več madžarski pesmi, štere so bōltinski goslarge na večeri zaigrali.

Nauva skupina še ne igra predugo, pa so že vōdali CD, šteroga so

s pomočjavu Marije Rituper gorrzeli v studioni *Dragona Jošara*. »S kem prva sem stejla, tačas, ka sem živa« - so malo za hejč povōdali gospa Marija: »Kelko eške morem, telko eške delam. Zdaj eške tau ustvardjam, leko pa, ka zranje betežna gratam. Drūgi pa tau nede delo.« Zakoj pa so porabske pesmi na CD-ni? »Ge sem s Porabjōm živela že za časa Jugoslavije. Prejk sem ojdla, gda sem za Cankarjev dom pripravljala folkloro pa pesmi. V Porabji sem njala pau življenja skoro, nej je bilau kedna, ka bi nej dvakrat-trikrat ušla tá. Tak ka je Porabje nindri moja drūga domovina« - so slobaud vzeli *Marija Rituper*.

-dm-

Najšli so žlato v Moldaviji

»Vü pam, ka se ta vez nede več nikdar vtrgnola«

»Mojega dejdeka Nikolaja Makoveckoga je kak mladoga rusoškoga sodaka v cajti prve svetovne bojne paut pripelala na Goričko. V Rogašovci je spozno mojo babico, oženila sta se, mela tri mlajše in živela na malom paverstvi. On je delo tudi kak veški koršmit,«

»Je bilau v pomauč tau, ka ste sivi pojep (rendör), pa ste zatau leži najšli ženino žlato?« pitam Dragoja Bedeka. »Nej, naša sreča je bila ta, ka mamdo dobre pajdaše. Osem lejt smo se mantrali, ka smo prišli do pravi atrejsov. Iz Kijeva, slovenske ambasade v Ukrajini,

routa je od veseldja in sreče nam gučala po rusoško, njim pa slovensko,« se s smejom spominja Drago in raztolmači, ka je mejseca augustuša Ilona šla z njima tudi na dugo paut proti Moldaviji. »Če bi šli juliuša bi babo Ano eške najšli živo. Pajdaši z ambasade so nam prajli, naj demo rajši augustuša, ka je te menje vrauče. Vnoči na velko mešo smo se vseli v auto. Znau sam, ka je daleč, pa je nej tak na leko priti v Moldavijo, gé so nas rejsan toplo pričakali. Tau samo moji Goričanci znajo, kak je tau. Kak pravijo, če je človek vekši srmak, baukši je po srci in dūši,« povej Drago, steri je ta pa nazaj domau prevozo 3814 kilometrov. »Šli smo prejk Budimpešte, v varāši Csop smo prejk staučili v Ukrajino. Najprlej smo mogli titi v Kijev, ka smo se pajdašom na slovenskoj ambasadi zahvalili za pomauč. Gda ti neške po tresti letaj pomaga najti žlato, moreš titi, ka nje-

tak, kak če bi šau po zorani njivi. Gda smo skorik na granico z Moldavijo prišli, se je osemkilometrška kolona napravila. Zvedli smo, ka neka

vej, ka v Moldaviji je nej léki žitek, »pa se niške za nikoj ne tauži ali stara, kak pri nas. Niti z eno rečjov so nej pravli, ka jim je žmetno, pa ka nemajo tau pa tisto. Tam majo en traktor za več vesnic vküper. Skromno živijo, najbolje s tistim, ka si sami pridelajo. Bratranec ma eške fčele, pa tudi med odavle.«

Domau so ji skor nej pustili, samo te, gda sta Majda in Drago obečala, ka pa prideta, pa eške mlajše in drügo žlato pripelata. »Zdaj paut znam, pa žlati bi tudi rad pomago. Kak je žena pravla, traktorov skor nega. Bratranec Miša si z njive zdaj krumpline in drügo vozi s starim motorom, na steroga ma prvezano prikolico. Motor je skor telko star kak ge. Mam volau in željo, vü pam, ka de mi zdravje tudi slüžilo, ka drügo leto, gda mo üšo v penzijo, s pomočjo žlata peneze vküppoberemo in eden mali traktor v Moldavijo odpelamo. Zakuno sam se, ka jim pomoren, pa če Baug da, te tau drügo leto tudi bau,« garantera Drago. Majda eške povej: »Zdaj, ka sva doma gé, se redno čüjemo. Oni bi radi, ka bi se vsakši den, pa nega telko cajta. Gda smo domau prišli, je cejla žlata vküp prišla, ka ji je vse zanimalo, kak je bilou v Moldaviji. Presrečni so, ka smo dejdekovo žlato najšli. Vü pam, ka se ta vez nede več nikdar vtrgnola.«

Silva Eöry

Majda in Drago Bedek sta žlati obečala, ka drügo leto pa prideta

začne svojo pripoved Majda Bedek. Njeni dejdek je biu rojeni v vesnici Visoko, stera je po razpadi velke Rusije oziroma Sovjetske zveze prišla pod Moldavijo, rosag, steri je stisnjeni med Romunijo in Ukrajino. Nikolaj si je furt željo, ka bi eške gnauk vido svoj domanji kraj. Ta želja se njemi je spunila 1982. leta, gda je biu star 75 lejt. Te je doma eške najšo brata pa sestro, stariške so že pomrli. Tau je bilo prvič in zadnjič, deset lejt po tistom je mrau v Rogašovcaj in za vsigder ostano v »Slaveniji«, kak je rad pravo novu domovini.

»Po dedekovi smrti smo zgübili stike z žlato. Tau je bilou po edno tali zatau, ka smo mi nej znali po rusoško. On si je dosta piso s svojimi, té pisma smo vse krajdjali. Meni je žau gé, ka sam se nej navčila té gezik. Stike smo zgübili tudi zatau, ka je Rusija razpadnola, pa smo več nej pravi atrejsov meli,« povej Majda, stera je dedeki obečala, ka de tudi sama šla obiskat žlato. Po tresti letaj se ji je ob pomauči mauža ta želja tudi spunila.

je 8. marca letos od pajdaša prileto SMS, v steron je pisalo samo tau, ka so najšli žlato, več pa do napisali zranje. Ne morete si misliti, kak smo bili veseli. Ceilo nauč smo nej spali. Drügi den smo po telefoni že gučali, ob pomauči skypa, internetnoga telefona, pa tudi vidli njenoga bratranca v drügom koloni z ženo in dvema sinama, pa njegovo mamdo, babo Ano, ženinoga očo sestrično,« povej Drago, Majda pa cuj da: »V rokaj so držali pisma, stera je piso dejdek. Ana je ceili čas gučala, ka je tau čudež. Na žalost se je nej včakala našoga obiska v leti.«

Z žlato so si pogučavali ob pomauči prevajalke, Ruskinje Ilone, stera tak kak Majda in Drago žive v Dobrovniki. »Si-

Pjotr je fest veseli biu, ka je Majda z maužom prišla v Moldavijo

mi bar boug plati povejš, če že drügo nej. Proti Moldaviji smo se pelali po takši poštijaj - ge sam gor raso v Šalovcaj, pa ne pomnim, ka bi v gaušči meli tak slabe poštijaje -, ka je biu malo asfalt, velka graba, zemla, pa asfalt. Vozili smo se

Drago Bedek

gori. V koloni je tudi ena sneja ostala, stera je na svoje gostüvanje zamidila. Šampanjec je talala okauli, mi pa smo ji dali domanjo palinko. Na granici pa je tak bilau, kak negda sveta na Vogrskom. Velka rampa, pa si mogo pisati, kama pa h komi deš, kakši auto maš, pa tak dale. Namesto popaudnevi ob štiraj smo k žlati prišli večer v desetoj vöri,« dojspiše paut Drago. Oba z Majdo pravita, ka je žmetno z rečami opisati tau, ka se je godilo v Moldaviji. »V trej krajaj smo bili. Eške več žlata nas je čakalo, pa smo jij nej mogli obiskati, ka smo nej meli več cajta. Najbole sam si želela, ka poglednemo kraj, gé se je dejdek naraudo, Visoko, gde živé očin bratranec Pjotr, mi bi pravli Peter, pa njegov sin s familijo,« pravi Majda in po-

Sveče iz čebelnega voska
Méhviasz-gyertyák
sohar72@gmail.com

Prižgimo luč, ljudje!

Ob razmišljanju, kaj napisati za zadnjo, praznično številko Porabja, so se mi v spomin prikradli čudoviti stih pokojnega slovenskega vsestranskega umetnika z malo trpkim nasmehom, Frana Milčinskega – Ježka; k njegovim pesmim se vračam vedno znova in vsakič mi povedo kaj novega, zato za uvod citiram eno najlepših... Prižgimo luč, ljudje! Ne le na božičnih drevescih, ulicah in

Ljudje, prižgimo luč!
Naj luč na ceste sije!
Iz oken vsake hiše
Naj prek dežel in mej
Srebrno cesto riše,
Da bomo šli po njej.
Prižgimo luč, ljudje!
Naj luč na ceste sije.

Ljudje, prižgimo luč!
Najprej za naše male:
Ko nam preveč bo let
In njihov bo ta svet,
Naj vrt jim bo, ne skale.
Prižgimo luč, ljudje!

(Fran Milčinski – Ježek)

vedno znova na-vduši. Take počitnice bomo porabskim učencem seveda ponudili tudi v prihodnjem letu. V Piranu so sodelujoči učenci, poleg morskih radosti, še likovno ustvarjali, plesali, imeli gledališke delavnice, jezikovne in pevske vaje. Bilo je pestro in zanimivo, vredno ponovitve in nadgraditve. Vse to so le osrednje dejavnosti leta, ki se poslavljajo; bilo pa je še ogromno drobnih, a pomembnih stvari, kot je v lepem mozaiku nepogrešljiv vsak kamenček... Tudi mi smo po svojih močeh in v dobri

lahko brez zadreg uporabljali osnovne komunikacijske vzorce v slovenščini. Pa jih lahko? Retorično vprašanje, ki pa ima

kolegoma v zbornici – če, če, če...«, sem ob neki priložnosti zapisala pred tremi leti. Je danes teh čejev kaj manj? Slutimo lahko, da jih bo v prihodnje moralo biti manj, saj predvsem dvojezični šoli, števnanovska in seniška, ne bosta mogli delovati brez več neposredne dvojezičnosti! V ta namen so se pred kratkim začeli učiti slovenščino vsi učitelji Madžari na obeh šolah. Bravo! To je velik napredek, ki ga lahko le pozdravimo.

V letu 2013 pa je bilo veliko zanimivih in pozitivnih dejavnosti in dogodkov, o katerih je potrebno spregovoriti. Za organizacijo in izvedbo letih smo poskrbeli predvsem na Zavodu RS za šolstvo, OE Murska Sobota, finančno pokritje stroškov pa je zagotovilo slovensko šolsko ministrstvo.

pravljene in izvajanem strokovnem programu seminarja. Narodnostne šole tudi vse leto dobivajo slovensko otroško in mladinsko periodiko, poskrbeli smo za številne strokovne in leposlovne knjige, učbenike, priročnike, didaktična

Slovo od šolskega leta na monošolski osnovni šoli

Porabski učitelji na seminarju v Ljubljani

izložbah trgovin – predvsem v svojih srcih, na stezicah drug k drugemu, v svojih lepih mislih in dobrih namenih!

V soju luči iztekajočega se leta 2013 se oziramo nazaj tudi na šolskem področju in razmišljamo, kaj je bilo tisto dobro in pozitivno, po čemer si bomo to leto zapomnili, in kaj je bilo tisto ne dovolj dobro, kar bomo poskušali v letu 2014 popraviti ali izboljšati. In da ponovno poudarim: šola je le eden izmed kamenčkov v mozaiku ohranjanja jezika in narodnostne biti; tu so še narodnostne institucije, družine, cerkev, mediji, kultura – predvsem pa ljudje, ki delujejo na vseh teh področjih. Posamezniki in skupnost kot celota. Vsi, ki nam slovenski jezik in kultura pomenita čustvo, lepoto in življenje...

»Pa se vrnimo nazaj k šoli in izobraževanju. Osrednji cilj narodnostnih šol naj bi bil poučevanje slovenskega manjšinskega jezika tako in toliko, da bi učenci ob koncu šolanja

nekateri odgovore, seveda v pogojnikih. Če bi učitelji z učenci več govorili slovensko – razen učne snovi tudi vsa navodila, pojasnila, komuni-

Zaključna prireditev na Jezikovnih počitnicah v Piranu

kacija zunaj učilnice – če bi učitelji slovenščine bili tisti strici in tete, s katerimi lahko govorimo samo slovensko, če bi na šolah bilo več slovenščine v medsebojni komunikaciji med učitelji – ne pa izgovorov, da se je potrebno jezikovno prilagajati enemu ali dvema samo madžarsko govorečima

Osrednje letno izobraževanje, tradicionalni 5-dnevni Seminar slovenskega jezika in kulture, je letos gostila enota Zavoda RS za šolstvo v Ljubljani, kjer se je seminar tudi odvijal. Udeleženci so prvi julijski teden, poleg živahnega utripa slovenske prestolnice, uživali tudi v zelo dobro pri-

gradiva, materiale za likovni in tehnični pouk, take, ki jih učenci in učitelji s pridom uporabljajo.

Februarja se porabski učenci udeležujejo Zimskih šol v naravi na Rogli v Sloveniji, ki bo – zaradi različnih razlogov – v prihodnje na vsaki dve ali tri leta (če sploh še bo). Slovensko šolsko ministrstvo pokrije stroške za 50 učencev, ki obiskujejo pouk slovenščine, in 5 spremljevalcev.

Tudi v počitniškem času je vedno kaj zanimivega, tako za učitelje kot za učence. Osrednja počitniška dejavnost so bile tudi letos zdaj že tradicionalne Jezikovne počitnice na OŠ Cirila Kosmača v Piranu, kamor se je odpravilo kar 40 porabskih učencev in dijakov ter nekaj spremljevalcev. Sonce, morje, nova doživetja, prijateljstva in nove slovenske besede – to je formula, ki

veri soustvarjali pisan mozaik, za kar sem hvaležna vsakemu, ki je našel in pridal lep delček! Leto 2013 se izteka; ostaja še nekaj svetlikajočih se predprazničnih dni, v enem izmed njih je bil tudi svečan zaključek za porabske pedagoške delavce in zaposlene na Državni slovenski samoupravi, ki je vzdrževalka dvojezičnih narodnostnih šol – prednovoletni družabni večer, tokrat na Domačiji Marof v Mačkovicah. Prijetno vzdušje in sproščeni pogovori nam vedno dajo dobro energijo za prihodnost. Novo leto 2014 trka na vrata... Verjamem, da bo lepo, če si bomo sami naredili takega. Prižgimo luč, ljudje! Luč, ki bo svetila na pot upanja, povezanosti in pozitivnih misli, ki rojevajo same lepe besede. Naj jih bo čim več slovenskih! Srečno!

Valerija Perger

MOJ PORABSKI VSAKDAN

Ura zvoni. Pol šestih zjutraj je. Včasih se zbudim že malo prej in potem budilko izklopim, kajti lepše in bolj zdravo je vstati brez kovinskega ropota tik ob glavi...

Gornjeseniški tretješolčki

Vstanem in dokončno prebudim telo in duha s petimi tibetanskimi vajami, ki jih že nekaj časa vsako jutro pridno izvajam. Brez skrbi, nisem v nobeni novodobni sekti; v določenem trenutku ti pač telo sporoči, da ga je potrebno malce razgibati, še posebej, če si veliko za volanom, kar jaz prav gotovo sem. Po celotnem jutranjem obredu pripravljanja sebe in sina na nov dan sledi slovo, izrekanje dobrih želja za prijetno in uspešno preživet šolski dan in nato se odpraviva vsak na svojo stran – Luka na šolski avtobus, jaz pa v avtomobil in na dolgo pot v Porabje... Jutranje nebo nad Prekmurjem je res nekaj posebnega; najraje imam jasno modrino, ki se na vzhodu prelije v rdeč pas jutranje zarje, ki me v celoti napolni z zemeljsko energijo – gorivom za naporen dan. Malce manj kot uro vožnje do moje prve vsakodnevne postaje na monoštrski gimnaziji si krajšam s svojo veliko ljubeznijo – glasbo. V drugem nadstropju gimnazije me pričaka šest petošolcev, ki so iz dneva v dan manj uporniško nastroje-

ni proti načinom dela pri urah slovenskega jezika. Vztrajam in bom vztrajala – nekoč mi bodo hvaležni... Ura mine, kot bi trenil, ker smo pridno delali. Po-

novno sedem za volan in se odpeljem v Števanovce. Pojoče zategnjen: Dobeer daaan! je postal vsakodnevna samoumevna fraza tako

Učiteljica Metka z Viktorijo in Rito

mojih kot vseh ostalih števanovskih učencev. Prične se ura in vstopim v 4. razred. Pet otroško razposajenih monoštrskih fantkov najprej potrebuje nekaj minut proste zabave. Pokažejo mi avtomobilčke, takšne in drugačne drobne predmete, včasih iz torbe kateri potegne tudi kakšnega miniaturnega ljubljence – pajka, hrošča, paličnjaka – potrpežljivo občudujem objekte in subjekte njihovih konjičkov in nato preidemo na delo:

govorimo, pišemo, vadiamo, igramo različne vloge, skratka skorajda prepričana sem, da ne vedo, zakaj se morajo učiti slovenščino, pa se vseeno učijo, celo tekmujejo med sabo, kateri bo naredil manj napak in si s tem prislužil moj prijazen objem in pohvalo. Verjajem, da se bo kar precej mojega gradiva naložilo v njihove možgančke. Ure je konec, in čeprav še nismo končali, nadaljujemo z delom v odmor, dokler ne končamo.

Po odmoru imam 5. razred. Pridna, tiha, molčeča Betti je duša razreda. In zaradi nje sta tudi sošolca Balint in Matjaž pridna in delavna.

»Metka, kako si?« me nagovori Matjaž. »Hvala, dobro. Pa ti?« ga vprašam. »Nej dobro, nimaš naloga«, ža-

toliko časa, dokler se celotna tematika vsaj delno ne »naloži v bazo podatkov«. Naslednjo uro je na urniku 6. razred – dve števanovski deklici, Viktorija in Rita, in mali monoštrski najstniški upornik Kristian... Škoda, da tudi k temu učbeniku ni dodanega zvočnega gra-

Števanovski četrtošolčki

diva, kajti besedila so precej zahtevna, ampak svoje priprave na ure poskušam prilagoditi zmožnostim učencev in tudi lastnemu (sicer neobveznemu) učenju madžarskega jezika.

Tri števanovske ure pouka zelo hitro minejo; večino ma odhajam domov z dobrim občutkom. V ponedeljek in petek pa se še po števanovskih treh razredih moram zapeljati na Gornji Senik – odprtje nove ceste mi bo precej skrajšalo pot – po ponedeljkih sem prisotna pri uri slovenščine v 3. razredu, ki ga poučuje učiteljica Ibolya. Njihov pozitiven napredek spremljam že tretje šolsko leto in priznati moram, da učiteljico Ibolyo in njen trud zelo cenim. Po petkih, ko imam individualno uro z dvema učenkama iz 8. razreda, so mojega prihoda na gornjeseniško šolo še posebej veseli učiteljici, saj jim uza-vestim konec še enega naporenega delovnega tedna – a ne samo njim, tudi sebi, kajti sobota in nedelja sta

zame dneva, ko mi ni treba prevoziti neskončnih kilometrov z avtomobilom...

Sredi tedna, natančneje v sredo, pa še običnem skupinico četrtošolcev na osnovni šoli Jánoša Aranya v Monoštru. Njihova učiteljica Agica se z veliko doslednostjo in matema-

tično natančnostjo loteva vsebinskih in jezikovnih zahtev poučevanja slovenskega jezika, kar priča tudi jezikovno znanje njenih učencev. Srčno upam, da bodo nekateri od njih v prihodnosti dokazali, da se slovenskega jezika v Porabju da naučiti...

Nekako takole izgleda moj delovni teden v Porabju. Morda bi bilo včasih lažje, če bi vse skupaj vzela kot delo, službo, ki jo moram imeti za socialno varnost – ampak žal - ali pa na srečo ni tako... Ljubim svoj materni jezik in zato ga nezavedno želim ohranjati na njegovem etničnem ozemlju, ki je nekoč, po spletu političnih preigravanj, ostalo ločeno od matične domovine...

In ker je predpraznični čas – čas dobrih želja in novih upov – želim vsem porabskim učencem, njihovim staršem in učiteljem, **srečno, zdravo in uspešno novo leto 2014!**

Metka Perger

Ekскурzija v Prekmurje v okviru jezikovne spodbude

V eni od prejšnjih številčk časopisa ste lahko brali o Jezikovni spodbudi v Monoštru. Takrat sem tudi zapisala, da bom o tej dejavnosti še poročala.

(oba člana KPŠ-ja). Onadva sta cel dan preživela z nami. Našo skupinico so najprej pričakali na posestvu Passero v Tešanovcih. Tu sta nas spreje-

Na posestvu Passero v Tešanovcih med pokušnjo čokolad

Tedni so minevali in smo se že marsikaj naučili, si zapomnili v slovenščini. Ker so otroci zelo pridni in vsak teden pridejo k pouku, se je Klub prekmurskih študentov odločil, da jih bomo nagradili. Tako smo imeli 7. decembra ekskurzijo v Prekmurje. Namen tega je bil, da bi otroci dobili pogum za rabo slovenščine. Zato so se nam pridružili še nekateri člani Kluba prekmurskih študentov.

Z udeleženci smo se ta dan zjutraj dobili v Monoštru, v avli gimnazije. Ekскурzije se nas je udeležilo 14, 12 otrok

V Dobrovniku v tropskem vrtu

la Jasmina in Tomaž, ki sta po študiju sklenila, da bi doma naredila posestvo. Začela sta

Čokoladne radosti Prekmurja. O nastanku tega sta povedala, da je ideja prišla takrat, ko je hotel Tomaž za božič obdariti svojo ženo s čokolado, ki jo je pripravil sam doma. To sta potem začela razvijati in tako imata že več vrst čokolad. Pet vzorcev smo tudi mi poskusili. To so bili: Čokoladne hruške na pečju, Čokoladni pralineji z gibanico, Čokoladni pralineji z bezgom, Čokoladni pralineji z bučnim oljem, Čokoladne tablice s konopljinimi semeni. Vse čokolade so temne čokolade, ampak načrtujeta, da bosta izdelala tudi mlečne. O imenu Passero pa toliko, da je to dekleško ime

V Murski Soboti pred stavbo, kjer ima sedež tudi Klub prekmurskih študentov

in 2 spremljevalki. Ko smo stopili na avtobus, sta nas ob šoferju čakala Jana in Filip

najprej z vinom, potem pa nadaljevala z ostalimi stvarmi. Imata tudi čokoladnico oz.

Jasmine in prihaja iz Italije. V Sloveniji so približno štiri družine s tem priimkom in so vsi v sorodstvu. Njihovi izdelki imajo kot logotip vrabčeka, ker je passero italijanska beseda za vrabčeka. Perut ptice pa je lipov list, ki sibmolizira slovenstvo.

Ko smo se malce posladkali in slišali nekaj novih slovenskih besed, smo se odpravili v Dobrovnik v tropski vrt. V vrtu ponuja Ocean Orchids poleg orhidej na ogled še številne zanimive tropske in subtropske rastline iz celega sveta. Tako smo videli npr. vanilijo, bombaž, kavo, poper, papajo, avokado, itd. Uživali smo v toplim vrtu, saj je zunaj kljub soncu bilo hladno.

Gorenjeseniški cerkveni pesmarge spejvali v Sombotelu

V sombotelski cerkvi svetoga Martina je dolgo časa bila šega, ka so slovenske skupine, cerkveni zbori držali adventne koncerte. Ta tradicija je za en cajt tazamrla, lani decembra pa so domanji duhovnik János Schauer mann pozvali hrvaške pesmare za koncert. Letos 14. decembra so na red prišli Slovenci, fara je vküper s slovenskov samoupravov v Sombotelu pozvala Zbor svete Cecilije z Gorenjoga Senika, aj polepšajo čakanje božiča. Skupina spejva pri sveti mešaj že več desetletij, ime patronuškinje cerkvenoga spejvanja so gorvzeli leta 2009, gda so v domanjoj cerkvi orgole blagoslavljali. Že edno leto prva je njini kantor pa zborovodja grato dr. Gábor Sebestyén, štiri vküpdžri lidi, ki radi spejvajo v cerkvi, poštüjejo tradicijo pa mauč skupnosti. Zveksöga spejvajo stare slovenske cerkvene pesmi, od štiri smo na sombotelskom koncerti leko čüli pet. Zbor svete Cecilije s Senika je zaspejvo eške dvej vogrski pa edno latinsko pesem, vse lepau dvo- ali štiriglasno. Pesem »Je angeu gospodov« so ništérni domanji Slovenci v cerkvi cujspejvali.

-dm-

Sledil je obisk Lendave. Tu se nam je pridružila Merien, ki je tudi članica KPŠ-ja. Skupaj smo obiskali meščanski muzej, kjer so nas pritegnili dežniki. V gledališču smo si ogledali dvorano in poslušali informacije, ki jih je povedala direktorica.

V zimskem času vsak rad popije kakšen čaj, zato smo se v Murski Soboti, v MIKK-u, kjer je tudi sedež Kluba prekmurskih študentov, tudi mi ogreli s čajem. Tu se je za kratek čas pridružila še Nuša. Popoldne smo si privoščili okusno kosilo. Za sprostitev smo eno uro igrali bowling. V tem smo vsi uživali.

Ko je postalo temno, smo se odpeljali v Boračevo (to je poleg Radencev), kjer je »prekmurski živalski vrt« Sikaluzoo. Ta živalski vrt se v

mesecu decembru spremeni v Lučkolandijo. Na žalost je bilo za živali mrzlo, zato smo jih videli le nekaj. Kljub temu smo se počutili zelo dobro, saj smo se sprehodili po pravljicni deželi z velikim številom svetlobnih podob. (angelčki, jeleni, zvezde, sani, snežinke, zvončki itd.)

S to točko se je naš dan končal in smo se morali vrniti domov. Moram pa dodati, da smo se vrnili domov z zelo lepimi spomini in doživetji ter z veliko novimi slovenskimi besedami.

Na srečo je ta dan tudi Bog bil z nami, saj lepšega dneva si niti ne bi mogli želeli, ker je ves dan sijalo sonce. Za to bi spet lahko napisali samo en stavek, ki je že za mnoge znan: »Ko se angelčki peljejo, je lepo vreme«.

Martina Zakoč

Inventura

Liblene moje, dragi moji, tou je slejgnje pismo iz Sobote v tom preminoučom leti 2013. Pa je zatoga volo čas, ka malo nazaj poglednem, ka se je godilo, ka nas je zaodilo, ka smo napravili pa ka bi leko, pa smo nej. Kak prvi se najprva doma moram staviti pa kaj od toga prajti.

Zvün toga, ka smo doma vsi eno leto bole stari gratali, je vse skur tak bilou, kak eno leto nazaj. Moja tašča Regina, trno čedna ženska, se od vsej nas pa eške koga najbolje na politiko razmej. Če bi njou sto škeu poslušati pa bougati, bi nam tekla mēd pa mlejko. Depa, njou niške neške poslušati pa niške bougati, zavolo toga mamu takšne nebeske nevoule. Moj pa od žene sin ranč tak, njoj vej prajti, ka aj politiko domou ne nosi, ka njemi je od nje že vse lagvo pa njemi je že rejsan više prišla.

Depa, moja tašča Regina, trno čedna ženska, ga spoj neške poslušati. Ja, tak je bilou eno leto nazaj tō, pa tak de, kak tou vōgleda, v nouvom leti ranč tak. Pa de tak v mojoj službi tō. Kak pa je spoj leko ovak. Brodim si, ka smo že včeni, ka vse več delamo za vse menje pejnez. Kak nas kakši nouvi doj kūpijo, brž je buksa bole prazna pa nam gučijo, ka moramo za té pejneze več delati. S tejm, kak nigdar ne vejš, sto je zaprav tvoj vert, so leko velke nevoule. Tou eden moj poznanec, ménje njemi je Mirko, trno dobro vej. Sejdo je v krčmej pa na velke gučo, kak so kuman tisti den zvedli, kak nouve verte majo, ka so ranč nej od nas doma. Čemeriu se je, ka se je vse trousilo. Takšo lagvo je od nji gučo, ka tou ranč napisati ne morem. Možakari so ga poslušali, skur vsikši njemi je istino dau. Njemi je vsikši istino dau, ka samo zatoga volo kūpijo, ka vse spokradnejo, vse na nikoj dejejo, potejm pa več nin nikoga nega, pa službe tō več nega. Tam za šan-

kom pa ga je eden možakar poslušō pa li samo poslušō. Za eden čas ga je pito, ka bi un s takšnimi napravō. Mirko je vdaro s pesnico po stoli:

»Tak včasim bi njim vse vkraj vzeu, je nut v vouzo zapro ali pa je stiro, aj dejo, odkejc so prišli!«

»Ge nikan nemo išō,« je možakar kcuj k njemi stoupo. »Tebi pa zranja nej trbej v službo priti, ka je tou moja firma gé. Takšnoga nemo tam trpo, zaprav, te spoj več neškem videti.«

Ja, moj Mirko, zdaj je demokracija pa skrb moramo meti, ka gučimo! Depa, kak povejdano, služba je vse menje služba, vse bole je robija. Moja tašča Regina, trno čedna ženska, vej od toga vcejlak ovak prajti, una od toga vcejlak ovak brodi.

»Ge ne vejim, zakoga volo se gor gemleš? Vej pa vsikši na toum svejti vej, ka se pošteno delo vsigdar pošteno plača. Če pa ti v službi manjariš, za tou ne moreš čakati pošteno plačo. Ge vejim, gda sam ge eške v službo ojdla, je tou tō tak bilou.«

Ja, najraj bi njoj pravo, ka je te eške Boug po Zemlej ojdo. V službi ti je ranč nej trbelo delati pa si plačo doubō. Depa, nemo zdaj djoukali za tistim, ka je bilou. Pa ranč nemo djoukali zatistoga volo, ka nas eške čaka. Kak so inda prajli, trbej naprej gledati z optimizmom. Tak kak gledajo naši najbolje prejnji, tisti, ka naš kormanj sūčejo es pa ta. Takše porcije, davke so nam gor djali na naš srmački žitek, ka ne vejmo, kak tadale. Tou nas nika ne smej brigati, samo ka uni vejo, kak tadale. Té velke pocije so nam na pleče zatoga volo gor sklali, ka de nam sledkar boukše šlou. Moj sin na tou vej dosta prajti. Poslušō je té naše glavaše, ji je poslušō pa pravo:

»Ka so uni zmejšani ali ka njin gé?! Vej pa ge bi rad gnes

dobro živo, nej pa nin za pet ali deset lejt! Če že porcije plačūvlemo, aj se tou na našom žitki pozna!«

Ja, sin moj, vej se pa eške kak pozna. Samo nej ka bi dobro vōvido, liki se bole lagvo vleče té naš žitek. Mi bole starejši pa smo se toga o sveklom pa boukšom časi, ka nas čaka tam nin daleč, že nageli v edni drugi časaj, v socializmi. Zdaj pa v toj čūdežnoj demokraciji gnako poslušamo. Če zdaj bole dobro brodim, ka je spoj dobrega bilou v preminoučom leti? Leko tou, ka sam dosta grbanjov pa vsefele drugi gob nabro. Leko tou tō, ka smo meli najboukšo

žensko na smučaj na svejti. Ja, pa tou, kak smo v cejloj Evropi skur najviše gori po korupciji. Tadale smo doubili nouve velke baute. V tejm smo najboukši na svejti. Vse menje pejnez mamō, vse več velki baut se dela. Eške bi se kaj najšlo, zakoga volo smo lejko srečni pa veseli za leto, ka pomali mejra. Kak zatoga volo tō, delajo z nami, ka škejo, mi pa tou lepou gledamo pa poslušamo.

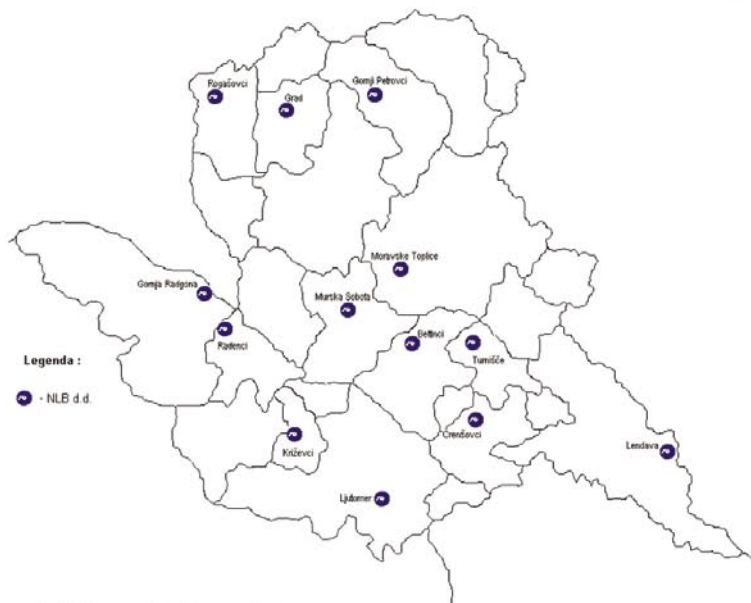
Zdaj pa tanaprej. Kak nekše fele horoskop škem prajti, kak bou v leti 2014. Kak prvo, mo si žejeleji vse najboukše, dosta sreče pa zdravdja v nouvom leti. Tou se gvūšno zgo-

di. Za fašenek de vsepovsedi veselo pa tak malo oumano. Za vūzem mo šunko geli, djajce pa gren. Mlajši do v šoulo ojdli, kak majo šegou, dokejč se vleti za dva mejseca doj na zapre. Na gesen vsisvecovo na red pride, potejm de pomalek že Miklauž koulak ojdo, nej dugo za njim pa mo znouva gučali, ka nouvo leto kcuj dé. Tak, vidli te, ka de vse ranč tak, kak sam v tom kratkom horoskopu doj napisō. Kakoli pa eške drugoga kcuj pride, tou mo pa eške vidli. Vi vsi pa mi ostanite zdravi, lejpi tō, pa tadale se radi mejte, kak do tejsa mau.

Miki

Poslovalnice

Nove Ljubljanske banke v Pomurju

Tudi porabski Slovenci lahko varčujete v naših poslovalnicah!

Želimo Vam srečen Božič in uspešno leto 2014!

NLB 100
Podružnica Pomurje

6.05 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.30 ADVENTNI DNEVI, KRATKI FILM, 10.35 ALI ME POZNAŠ: JAZ SEM OKRASNA ORHIDEJA, POUČNA NAN, ...

PETEK, 20.12.2013, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 9.30 ZABAVNI INFOKANAL, 10.30 DOBRA URA, ...

SOBOTA, 21.12.2013, I. SPORED TVS

6.00 KULTURA, 6.05 ODMEVI, 6.55 ADVENTNI DNEVI: 21. DECEMBER, KRATKI FILM, 7.00 RADOVEDNI TAČEK: JELKA, POUČNA ODDAJA, ...

SOBOTA, 21.12.2013, II. SPORED TVS

7.30 PISAVE: SAŠA VUGA, FERI LAIŠČEK, 8.00 OSMI DAN, 8.30 POLNOČNI KLUB, 9.55 ZIMA JE ZAKON, ŠPORTNA ODDAJA, ...

NEDELJA, 22.12.2013, I. SPORED TVS

6.55 ŽIV ŽAV, 10.20 POLNA HIŠA ŽIVALI: STRAH V JAMI, NEMŠ. NAN., 10.45 PRISLUHNIHO TIŠINI, 11.20 OZARE, ...

NEDELJA, 22.12.2013, II. SPORED TVS

7.30 GLOBUS, ZUNANJEPOLITIČNA ODDAJA, 8.00 SLOVENSKI MAGAZIN, 8.30 TURBULENCA, 9.25 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, ...

PONEDELJEK, 23.12.2013, I. SPORED TVS

6.20 UTRIP, 6.30 ZRCALO TEDNA, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.30 ADVENTNI DNEVI: 23. DECEMBER, KRATKI FILM, ...

PONEDELJEK, 23.12.2013, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 11.35 DOBRA URA, ...

TOREK, 24.12.2013, I. SPORED TVS

6.10 KULTURA, 6.15 ODMEVI, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.05 ADVENTNI DNEVI, KRATKI FILM, 10.10 STUDIO KRŠKRAŠ, ...

TOREK, 24.12.2013, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 INFODROM, 8.05 OTROŠKI INFOKANAL, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 11.50 DOBRA URA, ...

KULTURNI VRHOVI: JOST NAD KRANJEM, DOK. SER., 16.40 SLOVENSKI VODNI KROG, DOK. NAN., 17.05 GLASNIK, ...

SREDA, 25.12.2013, I. SPORED TVS

7.00 MEDO POPI IN PRIJATELJI, 8.00 RIBIČ PEPE, 8.25 LARINA BOŽIČNA ZVEZDICA, RIS. FILM, ...

SREDA, 25.12.2013, II. SPORED TVS

9.00 OTROŠKI INFOKANAL, 10.00 PRAVLJICA O SLADICAH IN POTAH, ODDAJA ZA GLUHONEME, ...

ČETRTEK, 26.12.2013, I. SPORED TVS

6.35 DNEVNIK IZBOR, 7.00 PRAVLJICE O ZOBNIH MIŠKAH, RIS., 7.05 GREGOR IN DINOZAVR, ...

ČETRTEK, 26.12.2013, II. SPORED TVS

9.00 OTROŠKI INFOKANAL, 10.00 SKRIVNOST V SRAČEM GNEDZU, 11.00 GASILEC SAMO, ...

PETEK, 27.12.2013, I. SPORED TVS

6.30 DNEVNIKOV IZBOR, 6.55 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.05 ZA DEVETIMI GORAMI: O PASTIRČKU IN DEBELI UŠI, ...

PETEK, 27.12.2013, II. SPORED TVS

7.00 OTROŠKI PROGRAM: OPI, 8.00 OTROŠKI INFOKANAL, 9.00 ZABAVNI INFOKANAL, 10.30 DOBRO JUTRO, ...

SOBOTA, 28.12.2013, I. SPORED TVS

7.00 RADOVEDNI TAČEK, ODDAJA ZA OTROKE, 7.10 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO, ODDAJA ZA GLUHONEME, ...

SOBOTA, 28.12.2013, II. SPORED TVS

7.20 SLOVENSKI UTRINKI, 7.45 OBRAZI 2013, 9.55 ALPSKO SMUČANJE - SVETOVNI POKAL, 10.55 OPUS: AIDA, ...

NEDELJA, 29.12.2013, I. SPORED TVS

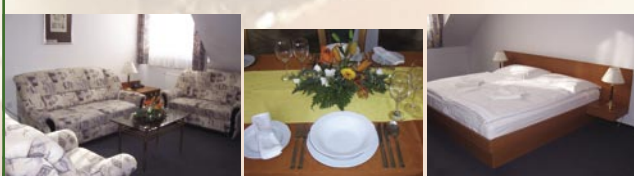
7.00 ŽIV ŽAV, 10.20 POLNA HIŠA ŽIVALI: VAMPIRIJI, NEMŠ. NAN., 10.50 SADIVI NARAVE, DOK. ODD., ...

NEDELJA, 29.12.2013, II. SPORED TVS

8.00 ALPE-DONAVA-JADRAN, 8.35 GLASBENA MATINEJA: EVROVIZIJSKO TEKMOVANJE MLADIH PLESALCEV, ...

Zveza Slovencev na Madžarskem | Novice | Programi, prireditve | zveza.hu

Lipa Hotel - Restavracija | Monošter - Szentgotthárd | Gárdonyi u. 1.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM | Izhaja vsak četrted | Glavna in odgovorna urednica: Marijana Šukić

Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1. | e-mail: porabje@mail.datanet.hu | ISSN 1218-7062

Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za Slovencev in zamejstvev in po svetu. | Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357 0000 0000, SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.hu